

SÁRVÁRI ANTOLÓGIA

ONLINE IRODALMI GYŰJTEMÉNY

VÉGH MARTIN TÁRSASÁG, SÁRVÁR, 2017. NOVEMBER

Sárvári Antológia, Online Irodalmi Gyűjtemény
Szerkesztők: Lysewycz Adrienn, Nagy Péterné, Pernecker Csilla, Tóth Margit
Főszerkesztő: Pipics János (az ELTE művészeti ösztöndíjasa)¹

Köszönjük Süle Gyula segítségét

A címloldalon: Pál László (1846-1879): Erdő mélye, 1873, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

¹ Az ösztöndíj szabályai szerint kötelezően fel kell tüntetni.

Kedves Olvasó!

A helyi irodalmi hagyományok ápolása, az új tehetségek felfedezése és támogatása nem országos szervezetek feladata. Városunk irodalmi légkörének megteremtése a mi kötelességünk, aminek ez a hiánypótló kezdeményezés kíván eleget tenni.

Sárvár a magyar történelemben különleges helyet foglal el. Státuszát különösen a hozzá köthető kultúrtörténeti események adják. A település irodalmi hagyományainak gondozása csak a fennmaradt értékek révén kivitelezhető, mégpedig úgy, hogy azokat megpróbáljuk eljuttatni az olvasókhöz. Nem elég azonban pusztán a múltra koncentrálni. A jelen feladata saját, kialakulóban lévő miliójének összefogása, fejlesztése is. Ehhez persze megfelelő alapot kell biztosítani, olyat, ami a jövő generációk számára már biztos kezdőpont lehet.

Célkitűzésünk, hogy megkíséreljük felkutatni a környék alkotóit, és publikálási lehetőséget is szeretnénk számukra biztosítani. Ebben az esetben talán a mennyiséget a minőség elé lehet helyezni, hiszen nem egy országos hírű, szakmailag elismert csoport kialakítása a cél, hanem az irodalomszerető közönség megszólítása, az egyszerű, hétköznapi irodalom megismertetése. Véleményünk szerint mindenki, aki alkot, legyen általános vagy középiskolás, felnőtt, nyugdíjas, megérdemli, hogy munkáit közszemlére tegyék, hiszen bármilyen minőségűek is, hozzájárulnak a magyar nyelv ápolásához, a város irodalmi hagyományainak további gazdagításához. Reméljük, hogy a „fíókszerzők” is előveszik elrejtett írásaikat, és kiállnak velük a nyilvánosság elé. Lehetőséget biztosítunk az írói álnevek használatára, továbbá örömmel fogadjuk a fényképeket, illusztrációkat, családi történeteket, anekdotákat is. A szerkesztőség várja mindazok jelentkezését, akik szívesen részt vennének a közös munkában, semmilyen megkötés nincs, életkortól függetlenül bárki segíthet. A rendelkezésünkre bocsátott írásokat átolvassuk, és kiválogatjuk azokat, amelyeket közölni szeretnénk. Mindenkinek igyekszünk lehetőséget adni. A szerkesztés folyamatáról, leendő szerzőink teendőiről a Végh Martin Társaság honlapján tájékozódhatnak.

Egyik fontos alapelvünk a politikamentesség. A szerzők foglalkozhatnak a társadalmi problémákkal, de a politika befolyását, szeretnénk elkerülni. Előrebocsátjuk, hogy a valamely szervezetet, vallási közösséget vagy népcsoportot kellemetlenül érintő, esetleg gyalázó írásokat nem közöljük, szerzőjének további lehetőséget nem biztosítunk. Az irodalom mindig legyen emberséges. Egyéni véleményünket kifejthetjük, de lehetőleg minél tapintatosabban. Erre kérjük leendő szerzőinket is.

A Sárvári Antológia feladata tehát a város különleges örökségének megőrzése és megismertetése, valamint az eddig összefüggéstelen helyi irodalmi élet összefogása. Célunk tehát, hogy közös munkával újra kialakítsuk a város

könyvillatú légkörét, s hogy Sárvár visszaszerezze méltó helyét a Dunántúl irodalmi vérkeringésében.

Az első gyűjtemény a bemutatkozás jegyében készült. Reméljük, hogy hamarosan bővül majd szerzőink száma, és, hogy munkánkkal szeretett városunk javát szolgáljuk majd. Kérjük, vegyék figyelembe, hogy a műveket eredeti formájukban adjuk közre, a felmerülő nyelvtani hibákat sem javítottuk ki csak ott, ahol az a megértést nehezíti. Mindez a valóság pontos tükrözése érdekében történt.

Köszönjük, hogy megtisztel bennünket azzal, hogy elolvassa antológiánkat, jó szórakozást kívánunk hozzá.

a szerkesztőség

Ízelítő

Színesedjünk

(„képek és versek”: bevezető utazás egy festmény segítségével)

November

(Gárdonyi Géza, Arany János)

Havi téma: Halálos élet?

(Pipics János, Lysewycz Adrienn, Süle Gyula)

Sárvárhoz kötődő szerzők munkáiból:

(Gárdonyi Géza egy novellája és egy verse elemzéssel, valamint Végh Martin egy meséje)

Kortárs alkotók műveiből:

(Szombath Levente, Koszorús Eszter, Tóth Rajmund, Németh Roland, Csonka Sebestyén, Tóth Eszter, Kozma Krisztián, Dede Petra, Molnár Sándor, Gergely Teodóra, Ács Fanni, Szalai Franciska, Eckert Réka)

Ajánló

(a világirodalom legjobb verseit tartalmazó válogatáskötet ajánlója, várható újdonságok, szerzőt ajánlunk)

Színesedjünk

A rovatban bevezetésként egy festményt mutatunk be, ami a nyárból az őszbe hajló természet fokozatos változásának kezdetét mutatja be, és inkább előbbiről szól, mint utóbbiról. Az alkotáshoz egy rövid írás tartozik Pipics János tollából. A kép: Munkácsy Mihály (1844-1900): A Colpach-i park, 1886, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest.

látni vélem árnyékos útján a lehajló ágak sátorát
a hűs szellőt, amint lágyan simogat
szinte érzem a beszűrődő fényt
a lassan gyengülő erőt, ami öregedve cammog
ragyog az erdő, de az ősz felé halad
lehanyatló komorsága
a színek komplex tánca nekem bánatot sugall
jöhet madár és énekelhet
jöhet eső, mert csepeghet is
mindent végig kell járni a parkban
mert létezik sajnos a kijárat is
elveszünk folyton szépség-ölelésben
ősz lesz bizony, mire odaérünk
de bármi lehet, bármi érhet
tétel az, hogy mind oda tartunk

November

Gárdonyi Géza: November

A kertemben járok, és szomorú vagyok,
szomorú, mint a fák, s hervadt virágok.
Az egész föld olyan árva, oly elhagyott,
mintha megunta vón Isten e világot.
Megunta, itt hagyta. Elköltözött innen.
Feljebb egy más égben lakik már az Isten.

Megérzi az ember, mikor nem is látja,
hogyméki jött, és immár mögötte van,
pedig nincsen nesze, sem árnyékmozgása,
s megfordulunk rája.
Így éreztem Istent mindig, hogy velünk van.

Éreztem, mikor a holt föld kebeléből
a zöldelő élet miriádja kélt föl:
almafám rózsaszín virágba öltözött,
s fehér üde szegfűm illatot lélegzett:
fiatal akácfa két ablakom között
nőtt, nőtt, lombosodott, széjjelterjeszkedett:
kék pohárkát a hajnalka kitartha
s mézét a zümmögő méhnek kínálta:
szőlőm sátor emelt a zöldelő dombon: -
virág volt a földön, gyümölcs volt a lombon.

S éreztem, hogy Isten itt van, e tájon,
mikor a nap fölkel az aranyos ágyon,
és felhőfátyolát arcáról levetve,
meleget sugárzott minden elevenre.
A rigóm énekelt, galambom kacagott,
az egész mindenség életre támadott:
Pillangók röpködtek, bogarak szállongtak,
bársonyos poszméhek éneket brummogtak,
érett a gabona, piroslott az alma.
A föld volt Isten kedves birodalma.

Elment.

És nyomába rabló, dúló szelek
 jöttek, s kifosztották a szép természetet.
 Elvitték a fáknak zöldelő lombjait,
 eltiporták kertem kedves virágait:
 szagos szegfűimet a porba metélték,
 összerongyolták lugasom palástját,
 koldussá csúfíták a jó kis akácját,
 s elrabolták kertem szép drágaságait,
 el napraforgóm aranytányérait.
 Fecskémet elűzték. Rigómat se látom.
 Vajon hol jár ez a sárga kis barátom?
 Nyári reggeleken ablakomhoz állva,
 de sokszor hallgattam vidám trillájára,
 s láttam is a lomb közt, ahogy el-elbújva,
 rám kandikált, s akkor versét nekem fújta.

S hol van virágaim sok apró vendége:
 a bogarak tarka-barka nemzetsége,
 kik zümmögve, dongva kerengtek, játszottak:
 le-letelepedtek, mézport lakmároztak:
 izenetet hordtak virágtól virágnak,
 kertből a mezőnek, hegyről a rónának.

Milyen úri nép volt, mindegyiken látszott:
 némelyik zöldarany-páncélban pompázott,
 másik királyveres bársonyban, posztóban,
 s kinek öv, kinek gomb díszképp a derekán
 ki meg gyöngé, finom fátyoltakaróban,
 mint az oltár elé öltözködött leány.

Hol vannak? Meghaltak. Elvesztek szegények.
 Megölték az egész bogárnemzetséget.
 Itt-ott, hogy az ember az avarban járdal,
 látni őket fekve, széjjelesett szárnyal.

Pusztulás és halál. Ez most a föld képe.
 A nap is búsan jön reggel föl az égre,
 s hogy kibontakozik szürke köpenyéből,
 ablakomra csordul a könny szeméből.

S mégis ő az, kinek maradt még reménye,
 hogy csak meleg kell és az ő áldott fénye,
 és minden feltámad,

mit Isten lezúzott a "Ne legyen!" szókkal, -
mint az anya aki nem hisz a halálnak,
s holtravált gyermekét melengeti csókkal.

Még legkedvesebb tán az a csöndes óra,
mikor a nap korán elszáll nyugovóra,
s aláereszkedik fátyola az éjnek,
s elhalkul az élet.
Ilyenkor magam is kályhám mellé ülök,
és gondolattalan gondokba merülök:
egybeolvadok az árnyékkal, meleggel,
a kályhából ömlő langyos lehelettel,
s úgy érzem, más élő nincs is a szobában,
csak ez a sarokba guggoló vaskályha,
meg az égő lámpa.

El-elnézem olykor időtlen hosszasan
a vágató csikóst a kályhám oldalán,
ahogy mély árkon szilajon átrohan,
és sohasem ér túl a rámakarikán.
Valami boszorkány - hátul vagy előtte -,
belebűvölte itt őt a levegőbe.

És én egyre várom, álmodozva várom,
hogy egyszer csak mozdul és elvágat tovább
hajtja a vascsikós vasból való lovát,
és csak üres helye marad a kályhámon.

De ím nemcsak magam húzódtam e zugba:
két légy is ül itten előttem a falon.
Csendesen megülnek egymás mellé bújva
nem tartanak attól, hogy őket zavarom.
Két kis légy. Honnan jött? itt rejtőznek nálam,
s fázlódtak a szoba valamely zugában:
azután megéreztek a fölélédt kályhát,
s tartja most mindegyik melegnek a hátát.
Máskor tán kedvetlen szemmel nézném őket,
de most, hogy elűzzem, nem volt rá lelkem.
Nézem, hogy nyújtóznak és melengetőznek,
s ők is néznek talán nagy álmosan engem.

Néznak, és magukban áldják a jó kályhát.
Összedörzsöli egy a hátulsó lábát.

Majd csendesen ülnek, s nem mozdulnak többet:
átadják magukat a langyos melegnek.
Künn a falevél hull, hulldogál az ágról.
Gondolkoznak ők is a mulandóságról...

A kétszáz éve született Arany János emlékére 2 verset válogattunk be a költő kevésbé ismert, ősről szóló alkotásai közül.

Arany János: Ősz végén

Ki, ki a mezőre! nem állhatni ellent:
Gyönyörű idő van, a lég enyhe, tiszta:
A csapodár tavasz megbánta, hogy elment,
Az jött újra vissza.

Tavaszi sugárral a megifjodott nap
Fénybe öltözteti a világos eget;
Fehér gyolcs ruhában jönnek, udvarolnak
Távol a föllegek.

Hallom indulóját költöző madárnak
A végtelen ürből, mely fölöttem kékül.
Nyár és kikelet van, a tavasznak, nyárnak
Szeszélyei nélkül:

Sem a változó nap, mint a beteg ember,
Nem siratja minden pillanatnyi kedvét;
Sem a rekkenő hév, váratlan dőrejjel,
Tűz-kanócot nem vét.

Harmatos mezőben, hol ezüst ér ballag,
Nem sápad halálra a legyilkolt fürend;
Virul a rét újra, öltözik a parlag.
Minden újul, örvend.
Csak te nem derülnél, fátyolos kedélyem?...
Tavaszod megtértét soha ne reméljem?...

(1852)

Arany János: Kies ősz

Még nem hallom a pacsirtát,
Mely tavaszról zengve hírt ad
S égbe fúrja énekét;
A nap, a föld édes-ketten
Nem mulatnak önfeledten,
Váltva csókjok melegét.

Ősz ez! ősz ez!... mindhiába
Tűz virágot gyér hajába,
Színli csalfán a tavaszt;
A mezőt bárhogy ruházza:
Szebb időnek rémes váza -
Közte sárgul a haraszt.

Zöld az erdők lombja bátor,
Fénylik este a mennysátor:
Van hiány már fönn és lenn;
Csillag és lomb egyre ritka:
Őszi hullás fájó titka:
Rezgi által csöndesen.

Hasztalan, hogy új virágba
Borul ismét a fa ága,
S új szerelmet ünnepel:
Kit vidítson meddő éke?
Egy fuvallás... azzal vége:
Váltja szemfödő lepel.

Óh, ne bizzunk e varázsra:
Kész anyag gyűl hervadásra,
Az enyészet gazdagul,
Fű-fa zöldje azér' hajt csak
Hogy, mit sírva megsóhajtsak,
Több legyen majd, ha lehull

* * *

Mit remegsz? él, bár lekötve
Szunnyad olykor téli nedve,
Természetben nincs halál;
Nyúgalom csak mély alélta,

- Mindig új az ősi példa -
Ami rég volt, most is áll.

És ha jó sugár, mely csábit
S el-elrugja csalvirágít:
Termő-elve ép marad;
Legjavából nem fecsérel, -
S mely gyümölcsöt ápol, érlel.
Ád az Isten új nyarat!

(1860. október 20.)

Havi téma: *Halálos élet?*

József Attila ezt írta: „Éltem - és ebbe más is belehalt már.” Az ismert és gyakran idézet verslezárás kapcsán feltehető a kérdés, hogy vajon a mindennapok embere mennyire van tisztában azzal, hogy az élet velejárója a halál? Ezt a Mindenszentek ünnepe kapcsán feléledő gondolatot versben és prózában egyaránt meg lehet fogalmazni, de vajon mit üzennek ezek a sorok? Emberi létünket bizonyítják, vagy olthatatlan vágyunkat az iránt, hogy megszabaduljunk az idő korlátjától? A most következő írások a halál, a betegség, a hit, a magány, a kilátástalanság és az időt feledni képes, öröknek tűnő szerelem képeit idézve keresik a választ arra, vajon hat-e az ember halandósága a kortárs irodalomra, és ha igen, hogyan. Havi témánkat kifejtettük és „kész a leltár.”

Pipics János

(1998-)

A képlékeny Isten²

Mindenszentek kapcsán évről-évre előjön a vallásosság kérdése, hisz az ember ilyenkor meglátogatja a felmenői, ismerősei sírját, és természetesen rájuk gondol. De vajon ez a szeretetteljes gondolat, hol és mikor válik imává? Feltétlenül szükséges egy stabil Isten-kép ahhoz, hogy imádkozzunk? Talán előfordulhat az is, hogy létezését elfogadjuk vagy mindez számunkra közömbös, ám a halottaknak mi is a legjobbat a szeretnénk. Ez még nem jelenti azt, hogy elhisszük, létezik a Mennyország, de reménykedünk benne, sőt, nem is magunknak kérjük, hanem másoknak. Ez az önzetlenség a hit magva lehet. Ha hozzátesszük, hogy újra szeretnénk találkozni az elhunytakkal, akkor már magunkat is bele vesszük ebbe a számításba, és akkor felmerül a kérdés, hogyan érhetjük el mindezt. Látható tehát, hogy karácsony és húsvét mellett bizony ez az időszak is elgondolkodtat minket a saját sorsunkon, sőt, talán még jobban, mint a másik kettő, hisz a halál, mindannyiunk életének közös, elkerülhetetlen végpontja néz ilyenkor mélyen a szemünkbe, mi pedig enyhíteni akarjuk a tekintetét, a nyomást, ami ránk nehezedik. Mindenszentek és halottak napja két olyan ünnep, ami nem rólunk szól. Krisztus születését a szeretet ünnepének tartjuk, és az ajándékok révén a legszebb pontja az évnek, mégis hajlamosak vagyunk elfelejteni, hogy miről is szól valójában. „Eljött közénk az Úr!” Ezt kellene éreznünk, ehelyett mindenkit a vásárlás, az ajándékozás és a nagy családi ebédek izgatnak. Húsvétnál még rosszabb a helyzet. Amíg karácsonykor a gyermek Jézus képe még ott lebeg a házakban, addig húsvét már csupán egy

² Az mű elhangzott a sárvári Mária Rádió „Verspalánták” című műsorában.

szünet vagy a hímes tojások ideje. Nem a hagyományainkon kell változtatni, félreértés ne essék, hanem észre kellene vennünk, hogy ezek is az eredeti ünnep szebbé tételére lettek kitalálva. Emberi önzőségünk azonban ezt sokszor elfeledteti velünk. Magára hagyjuk Istent a saját ünnepén. Talán ilyenkor jelenik meg az Eszterházy-regényből ismert „szomorú boldog Isten”, aki örül a teljes szívből ünneplőknek, és szomorú a hiányzók miatt, akik nem mentek el hozzá, hiába hívta meg őket. Ez az, ami november elején nem történhet meg. Ez az időszak a halottakról szól, és akarva-akaratlanul is rájuk kell gondolnunk, rajtuk keresztül pedig eljutunk az Úrhoz. De vajon ez kárpótlás a számára? Mit árul el rólunk, hogy csak az elmúlással való szembenézéskor mélyedünk el igazán az élet értelmének kérdésében, s ekkor tanácstalanul hozzá futunk? Talán ez az, ami felhívja a figyelmet arra, hogy Istenhez fűződő viszonyunk nagyon is képlékeny. Ezen persze változtatni kellene, ám a probléma megfogalmazása is sokféle lehet. Vajon ez a különleges viszony hogyan bukkan fel a különböző irodalmi alkotásokban? A sorokban nyilván ott lapul a szerző véleménye is. Hogyan jelenik meg tehát a 20. századi alkotók életművében (egy esetben a szerző 21. századi könyvéből indulunk majd ki) a vallásosság kérdésének ez a sajátos problematikája. Négy költőt: József Attila, Zelk Zoltán, Ady Endre, Nemes Nagy Ágnes és három írot: Kertész Imre, Krasznahorkai László, Eszterházy Péter idézünk meg, hogy kiderüljön az emberiség történetének egyik legsötétebb évszázadában, a folyamatos ideológiai támadásoktól gyötörve hogyan merészkedhetett be az Isten-kép a különböző szerzők műveibe. Utazásunk körjellegű lesz. A spirituális realizmus megalkotójától, a lelki folyamatok ábrázolásának nagymesterétől, Jókai Annától indulunk, és az ő egyik mondatához érünk majd vissza.

„Biztonság csak a bennünk élő Istenben van. S a szabadság éppen arra való, hogy ezt az igazságot felismerjük.” (Jókai Anna: Éhes élet)

Az igazság felismerése hosszú és rendkívül kétes folyamat. Nobel-díjas írónk, Kertész Imre egy életen át próbálta megérteni a létezés problematikáját. Esszéiben, naplójegyzeteiben sokszor, sokféleképpen kísérelte meg megfogalmazni azt, amit az életről gondolt. Érdekes azonban, hogy ez nála a témától is függ. Amikor a 20. század totalitárius rendszerinek borzalmairól a rá jellemző és utánozhatatlan stílusban, kíméletes pontossággal ír, akkor általában kissé negatívan fogalmaz, bár tény, hogy ezen néhol megpróbál enyhíteni egy kicsit. A „Valaki más”-ban ezt írta: „Nem szeretjük, hogy élünk. Nem örülünk neki. Holott nagy kiváltság lehet az élet, ha végül halállal kell megfizetnünk érte.” Valamivel előrébb azonban kicsit enyhébb a halál kép, és ez a gondolat, különösen november elején lehet számunkra érdekes: „Ha a teremtés a szeretet műve, akkor a pusztulás, a halál a gyűlölet műve lenne? A szeretet hoz létre minket és a gyűlölet pusztít el? Vagy mérlegelhető annak lehetősége, hogy a halál is a szeretet műve?”

Krasznahorkai László „Sátántangó” című regényében ez másképp jelenik meg. A kiszolgáltatott, végzetük, a teljes pusztulás elől menekülni képtelen, lecsúszott szereplők egy apokaliptikus helyzetben vannak, ahol némelyek az abszolút tagadást, mások pedig a lehetőség reményét választják. Az Isten-kép, mint az irgalom lehetősége, a földi szenvedés utáni jobb világ utópiája kerül elő, s bár a kegyetlen helyzet nagyon borúlátóan festi le emberlétünket, felfedve ösztöneink, viselkedésünk, rejtett érzelmeink mibenlétét, mégiscsak szerepel benne a feltámadás, mint lehetőség és a mennybemenetel, mint álomszerű jelentet, ami némileg feloldja a keserű történetet, és reménykedésre ad okot. Az egyik főhős ezt mondja a mű vége felé: „Amikor azt hisszük, épp szabadulunk, csak megigazítjuk a lakatokat.” Ezt mi másként is értelmezhetjük, mint, amit abban a bekezdésben jelent, hisz az egész regényre kivetítve, talán éppen ez a kulcsmondat. Bármit teszünk is, nem tudunk kitörni, nem vagyunk képesek megváltoztatni azt, ami eleve elrendeltetett. Ugyanakkor ezt a földi törvényt ellensúlyozzák a vallási motívumok. Isten tehát itt nem az irányító, hanem a remény. Gyakorlatilag ő az, aki befogad minket, ha lejárt az időnk, ő a megnyugtató menedék. Ez jelenik meg Zelk Zoltán egy briliáns háromsorosában. A cím: „Mert így igaz” gyakorlatilag a rövid alkotás tartalmát hangsúlyozza, a mű maga pedig arról szól, hogy a beteg, ágyban fekvő szerző a vég felé halad, és lassan közeledik Istenhez, aki fogadja őt. Mindez pedig olyan pozitív képet ad, ha bele vesszük azt, hogy ő megadta magát, ő önként megy, hogy a komplex szöveg gyakorlatilag a halál elfogadását és az Isten iránti olthatatlan vágyat fejezi ki. Ezt tetézi az oldal szó kétértelműsége: egyszerre utalhat a túlvilágra és arra, hogy az Úr mellett halad, tehát vele együtt. Ez egy kozmikus egyesülés, az individuum s ezzel a földi lét teljes megsemmisülése.

„Barátaim azt hiszik, hogy fekszem,
nem tudják, már járni tanulok
megadóan, Isten oldalán.”

(Zelk Zoltán: Mert így igaz)

A már Krasznahorkainál és bizonyos értelemben Pilinszkynél is látott apokaliptikus képsorok gyakori eszközei az istenes verseknek. Nem mindig olyan lágy és élményszerű az Istennel való találkozás, mint Adynál: „Mikor a lelkem roskadozva vittem, csendesen és váratlanul átölelt az Isten.” Ő azt is írja, hogy az Úr „igaz öleléssel jött.” Nos, ez az a kedvesség, az irgalom megnyilvánulása, ami sokszor hiányzik. Van azonban példa arra, hogy szinte barátként, társként gondoljunk az Úrra. Itt József Attiláról vehetnénk példát, akinek személyes hangú istenes versei sokszor még annyira sem tükröznek alárendeltséget, mint az Ady-sorok. Erre egy példa az „Istenem” című versből: „Ha nevetnél, én is örülnék, vacsora után melléd ülnék, pipámat egy kicsit elkérném, s én hosszan, mindent elbeszelnék.” Ez a versszak, ami egyébként az

utolsó a versben remekül kifejezi, főként a tegezés révén, az említett személyességet. Az első 2 sor pedig a viszonyukra utal: „Dolgaim elől rejtegetlek, istenem, én nagyon szeretlek.” A mindennapok során el-eltűnő Úr, a lelkének kizárólagos birtokosaként jelenik meg, akinek gyermeki szavakkal és hangsúllyal mondja el, mennyire szereti. Ehhez kicsit kapcsolódik Nemes Nagy Ágnes „Kiáltva” című verse, amiben a félig-meddig vallásos személy kijelenti, hogy nem hisz Istenben, de tegezi, és tőle várja az irgalmat. A történelem szörnyűségeitől ostromolt alak emberi gögjét adja fel, hogy megalázkodjon egy nagyobb hatalom előtt, ami lehet, hogy van, lehet, hogy nincs, de jó lenne, ha lenne. Ez egyfajta imádkozás, de nem megszokott. Hasonlóval találkozhatunk Eszterházy: „Egy történet vessző száz oldal- A Márk-változat” című könyvében is. Ott a főhős állandóan Istennel beszélget. Úgy véli, csupán egy ima van, és mindig ugyanazt mondjuk el. Folyton mondják neki, hogy „Isten nevét hiába szádra ne vedd!” Ezzel kapcsolatban ezt mondja: „Sose hiába, de mindig, így vagyok Isten nevével.” A nem szűnő imádkozás, még ha nem is szabályos, ha nem is a vallásosságot tükrözi, összeköt a Teremtővel. Akkor nem jobb ez, mint a megszokott imákat mormolni? Ez a pozitív életfelfogás az igazi, gyermeki szeretet, nem pedig a kétes, félelemmel átítatott emberi Isten-kép. Eszterházy még ezt írja: „Isten úgy szeret, ahogy a nap süt.” Ez a természetesség azt fejezi ki, hogy igen, ennek így kell lennie. Ez az az igazi hit, amiről Jókai Anna ezt mondta:

„(...) az igazi hit nem könnyebbség, mint a felületesek hiszik. Az igazi hit vállalás, önkéntes pluszmunka a teremtés műhelyében.”

Ideértünk tehát a már előrevetített idézethez, de vajon mit tudunk meg a hazai irodalomban tett körutazás során? Tapasztalataink alapján leszűrhető, hogy a vallásosság még nem jelenti azt, hogy az egyén az általánosan elfogadott Isten-képet vallja, ebből viszont az következik, hogy mindannyiunk számára másmilyen, sőt mást is jelent az Isten. Akkor ő képlékeny? Előfordulhat, hisz nem tudhatjuk, mire gondol, mit tervez, sőt, még azt sem, ki is ő valójában. Természetesen, hisz ha ismernénk, az *tudás* lenne és nem *hit*. Ha pedig nem vagyunk képesek őt hitelesen leírni (ahogy Márquez fogalmazott: „Az Úr kártyáit nem könnyű megfejteni”), akkor egyfajta szabadság és sokszínűség lengheti őt körül, azaz Isten személyre szabott lehet. Gyakorlatilag ez úgy értelmezhető, hogy mindannyiunkhoz alkalmazkodik, és azt nyújtja, amire szükségünk van, így válik a hit megnyugtatóvá, a Teremtő pedig atyaivá és gondoskodóvá. Mit tudunk ebből Mindenszentek kapcsán leszűrni? Csupán annyit, hogy saját sorsunk olvad bele a mindenségbe, egyediek vagyunk, különlegesek. Annyira, hogy még az Isten is hozzánk idomul. Kell egy embernek ennél fontosabb hír? Nem vagyunk egyedül a világban. Így pedig a halál sem olyan irtóztató.

Rekviem

hisz minek is?
kérdzte
ott totyogott két számmal nagyobb
cipőjében szakadt kabátjával
mint egy torz-alak

nekem ne mondta volna el?
elmesélte a szél az ár
a kavargó folyam

a lázadás kivitelezhetetlen
hisz minek is?
kérdzte és összeroskadt

A viszontlátás csalódása

ha holnap eljössz
elmondod én hova menjek?
magaddal viszel?
vagy kalapodat a fejedre húzva
éledő lélegzetteddel
elindulsz a sugárúton?
te visszajössz
na és?
én hogy szálljak fel a buszra?
meghagysz a kételyekben

Remény

miért a mentőben döbbenünk rá arra
hogy mennyit ér egy élet?
nézegetett titkon izgult mégse mutatta
s én csodáltam a sápadt arcán
szaladó ráncokat

pattogott a jármű
kopogott az út

de rejtve ott ahol csak én láttam
se mentős se orvos
még talán ő maga sem
égett a lámpa

hazajön

In memoriam

megérintett Isten
megérintette a kezemet
és azt mondta: kelj fel
s én így válaszoltam :
gyenge vagyok

gyógyít az Isten
kúrálja kopott lelkemet
és ezt kéri : nézz fel
s én azt felelem:
gyarló vagyok

feszít az ember
szöveget ver át sajtó lábamon
de rám szól az Isten: várlak
s boldog vagyok

feled az ember
lebontja romos síromat
de így szól az Isten: nézd el
nem tudják mit cselekszenek

eljutnak majd ők is
mert mindenki elér oda
vágyják a kiutat bár
nem kaphatnak soha

Lysewycz Adrienn

(2000-)

Alvilág

Árnyék ködén
Messze járok én
Földbe omlás
Alvilági forrás

Öt folyó
Ha révbe ér
Hadész haragja
Akkor utolér

Karon ragad
Messze visz
Karja ölel
Mégis ellök

Mégis ott ragadsz
Mint Perszephoné
Mégis mint a gránátalma
Jelképnek örökre megmaradsz

Hollóária

Holló, fekete szárnya
Hófehér tájnak feltűnő bája.
Kiri a tájból,
Álmos látomásból.

Fekete tollköpeny
Magányos könnyed.
Jégszilánkos szemmel
Kerge közönnyel.
Riad tőled leány, fiú
Futva elbújik a hiú.

Ármánynak tartanak,
Nem másnak.

Gonosz létezés,
Árnyalt leledzés.
Szépséged észre sem veszik,
Rejtett bájad elő sem szedik.

Mikor a nap leszáll
Te felrepülsz.
Holdnak ezüst sugarában
Elvegyülsz.

Fel sem veszed
Meg sem érted
Emberek mily rettegve
Csodálnak észvesztve.

Halál hírnöke,
Máglyán vesettek emléke.
Téged emlegetnek így,
Ember csak félelemből hív.

Hegedű dallam

Gondolataink rezgése úgy rezonál, mint a hegedű húrjai
Ily gyönyörű dallamot tán még egy Stradivari sem hallat.
Szerelmes lelkünk hegedűje az, mi most egybe csendül
Hangjának csengése, nyugtalan lelkem vigasza és békéje.
Két lélek húrjainak pendülése, mint egy szimfónia hallatszik
Túlragyogva a sötét magány árnyait a szívekben.

Rémálmok

Árnyék ködén járok én
Sötétben, bizonytalanul,
Kezem kinyújtom
Érdes a fal.

Sűrű erdőben kevergek
Nem tudom hová jutok
A szél zúg, az ág reccsen
Futnék, de nem tudok.

Vékony jég alattam
Egy repedés
Bizonytalanul állok...
Hopp! Beszakadt!

Felébredék, remegek
Az ablak nyitva
A szél süvít
Csak egy rémálom volt, ma még.

Vándorút...

Hánytatott lélek
Ha út porára lépek.
Kavargó ködnek
Messzi csillogása.
Elrejtett ösvény,
Földdel lepett törvény.

Romok ormán,
Hegynek tornyán,
Vándor lélek,
Mint a madár,
Úgy száll,
Roskatag tájon megáll.

Emlékek folyóján
Álmok mezején vágatva,
Paripaként szállva,
Akár a vadszél
Víztükör ménjével
Rohanva, a messzeségbe.

Süle Gyula

(1956-)

Ők huszonhatan³

Jó szerencsét!- mondják,
mikor belépnek a felvonó
kosarába s leszállnak
a föld komor gyomrába.
Lent az akna mélyén
aprócska lámpafénynél
fúrógép, szalag zörög.
Robbantáskor a komor gyomor
nagyokat nyög s tompán hörög.
Omlik a szén
poros mosoly szalad
minden arcra
s kemény szívvel
bátran indulnak újra.

De vajon mi történt odalent?
Hatalmas füst lebeg
a tárna torka felett.
Robbanás! – visszhangzik mindenütt,
s már bűg a sziréna,
mentők serege indul rohamra.
Rohamra az életért,
a lent rekedt bányászokért.
Arcukon döbbenet,
szemükben halvány remény,
a tárna okádja a füstöt,
mint egy hatalmas kémény.
Pillanat! Sőt másodperc töredéke
s máris veszélyben a bányász élete.

Számukra megszűnt az élet,
utánuk maradtak
özvegyek, árvák,
kikben örökre él nevük

³ A közölt két vers megjelent Süle Gyula „Időutazás” című kötetében (Underground Kiadó, 2015.)

s mi milliók
kik névtelenül őrizzük emlékük.
Harcba szálltak
a fényért a melegért,
a jelenért és a jövőért
boldogabb holnapért.
A halállal néztek
nap mint nap szembe.
Értünk éltek
Ők huszonhatan
most is az utolsó percben

(1978. március 19.)

Az ivóban

Pincér! Még egy felest,
kiált a kedves vendég,
túlharsogva a kellemes zenét.
Az asztalon abrosz,
a minta rajta foltos,
na, de nem is ez a fontos,
hisz hegedű cincog, cimbalom
gurul, a sarokban
nagybögő dúdol.
Szeszfelhőben úszik az ivó
a vendégsereg tomboló
hangulata, akár egy
lovat is agyon rúgna.
Egy szép lány a fülembe súgja:
„gyere velem”
s csuklik nagyot,
árasztja a pálinka szagot.
Józanul meghúzódni
itt nem lehet,
füst gomolyog, lárma hangzik,
a vendég már ingadozik,
zárórára a lámpa is elalszik.

(1978. március 19.)

Sárvárhoz kötődő szerzők munkáiból

Gárdonyi Géza

(1863-1922)

Ebben a számban Gárdonyi Géza két olyan írását tárjuk Önök elé, amik a témájukat, hangulatukat tekintve kapcsolódnak a novemberhez és különösen a Halottak napjához. Az első egy novella, ami talán először egyszerű kis mesének tűnik, amiben a jóságos lányok segítenek egy madárkán, aztán megkapják a jutalmukat. Belelátható azonban az elengedés fontossága, a kötődés kialakulása és érzelmi hatásai, valamint a másokért való aggódás és a halállal szemben megjelenő félelem. Nem melleleg a hideg és a zord tél leírása is alkalmassá teszi ezt az aranyos kis szöveget arra, hogy felidézzük Gárdonyi emlékét és felkészüljünk a közelgő komor évszakra, amikor is aztán szinte meghal a természet, hogy tavasszal ismét magára találjon. Ilyenkor, amikor mi is szembesülünk saját elmúlásunkkal, feléled egy örök toposz, az emberiség állandó vágya: milyen jó lenne, ha egy új tavasszon mi is újraélednénk! A második írás egy vers. Gárdonyit a költőt nem annyira ismerjük, és ennek megvan az oka. Bár néhányan, köztük Kosztolányi is nagyra tartották verseit, amik között valóban akad pár kivételes alkotás, többnyire elmondható róluk, hogy nem sikerültek olyan jól, mint novellái és regényei. Ez a kis hatsoros sem éppenséggel a legtökéletesebb alkotása. Az itt-ott döcögő versike azonban talán pont ezzel a szembetűnő egyszerűségével mond sokat. Az idő múlásán búsuló szerző egyszerű sóhaja ez, egy apró feljegyzés, ami nem nagy horderejű gondolatokat akar közölni, csupán a pusztá igazságot: egyszer minden véget ér.

A cinege

Egyszer nagy hideg volt. Az ablakot jégvirágok nőttek be. Az emberek bundában mentek ki a szobából: a fülükre ráhúzták a sapkát, és kék orral és könnyező szemmel tértek vissza. Azt mondták, hogy soha, mióta élnek, ilyen hideg nem volt.

Juliska rálehelte az ablakra. A jégvirágok megolvadtak egy helyen a leheletétől, és kerek tisztaság támadt ottan. Juliska kinézett azon a kertbe. Mit látott? Hóval prémezett fákat, és fehérséget mindenütt.

Az ablaktól néhány lépésnyire volt egy almafa. Annak az egyik ágán egy madárka ült. Piciny lába belesüllyedt az ágon fehérlő hóba. Szomorúan csipegett. Egyszer csak lehunyta a szemét. A feje aláhanyatlott. A következő pillanatban lehullott az ágról, és beleesett a hóba. A hátára esett. A lába az ég felé. Ott is maradt mozdulatlanul.

- Istenem! - kiáltott fel Juliska -, meghalt!

- Ki halt meg? - kérdezte Mariska.

- A kis madár. Megfagyott szegény.

Azzal kendőt kapott a vállára és kifutott. Fölvette a kis madarat és bevitte a szobába.

Ott addig-addig melengették, mígnem egyszer csak fölemelte a fejét. Egy darabig bágyadtan nézett Juliskára, aztán felröppent. Rászállott a sifonér tetejére, és onnan pislogott szét a szobában.

A leányok nevettek és tapsoltak, hogy így visszanyerte az életét a madárka. Előhoztak egy üres kalitkát a kamarából és hívogatták bele:

- Gyere bele, kis madár, ez lesz a te házad, adunk neked kendermagot, friss vizet. Olyan jó dolgod lesz, mintha nyár volna.

A madárka azonban nem értette a hívogató szót. Rémulten kerengett ide-oda a szobában. Olykor nekirepült az ablaknak és nagyot dobbantott rajta. Mindenképpen ki akart menni, vissza a tél rideg-hideg, havas világába.

Végre megfogták és betették a kalitkába. Hogy vergődött a kis bolondos cinege! Mindenképpen ki akart szabadulni.

Aztán, mikor látta, hogy a leányok elvonultak a szoba túlsó sarkába, megállott. A melle pihegett. Nagy ijedelemben volt szegény.

Hanem azután, mikor észrevette, hogy nem bántja senki, leugrott a kendermagos vályúhoz, és evett-evett szegényke és ivott rá nagyokat.

Néhány nap múlva megszélidült. Nem verte többé a szárnyaival a kalitka drótjait. Jólesett neki a meleg szoba, meg a jó étel-ital. Egyszer mi nem jutott eszébe: felült a legfelső ülőkére, és nótára gyújtott.

A lányok örvendezve állották körül.

- Dalolj, dalolj, aranyos cinege!

És a madár dalolt, dalolt félig lehunyt szemmel, boldogan. Vajon miről dalolt? Talán a tavaszról? Talán a napsugárról? Talán az ibolyáról? Talán egy másik kis cinegéről, aki azóta megfagyott?

Az egész telet ott töltötte a kis madár. Jó kedve volt. Meg is hízott. A tolla élénkebb színben ragyogott, mint mikor odakerült.

Aztán jött a tavasz. A mezőn kizöldült a fű. Meleg napsugár szállott az égből. Az almafa virágzott s künn csicseregtek a fecskék.

A cinege kidugta a fejét a drótokon és szomorúan nézett ki az ablak üvegén át a szabadba. Nem dalolt többé. Csak ült elgondolkozva, szótlanul.

- Most már eresszük el - szólott Juliska -, látom, hogy kikívánkozik.
- Jaj, ne eresszük el - felelt Mariska -, ki énekel akkor nekem?
- Ejnye, te szívtelen - szólott Juliska -, hát te csak arra gondolsz, hogy énekeljen neked, nem látod, hogy ő, szegény milyen szomorú. Ez nem sárga-fekete kanári, nem rabnak született madár, ez a szabadság madara, börtön neki a kalitka. Meghalna bánatában, ha zárva hagynánk.
- Hát jó - szólott Mariska -, eresszük szabadon.
De mikor a kis cinege kiröppent és eltűnt a fák lombjai között, Mariska mégis sírva fakadt. És hát Juliska is törülgette a szemét.
- Isten áldjon, kis madár – mondogatták, a kendővel integetve.
- Isten áldjon - mondotta Mariska -, sohase hallom többé a te szép éneklésedet.
Másnap, ahogy ott ültek a szobában, az ablakon át beszálló napfényben, egyszer csak egy ismerős madárdal hangzik az ablakon át.
Ott volt a kis cinege. Ült a barackfán. Énekelt Mariskának meg Juliskának.

Sors

Év év után nagy tengerbe hullt
amelynek neve Fekete múlt.
Az élet útja egyre rövidül.
Járok rajta búsán, egyedül.
Ma még a sors kísér virágos ággal
holnap talán már halotti fáklyával

Végh Martin

(1996-2013)

Civil társaságunk névadója, a sárvári diákirodalom kimagasló alakja, Végh Martin a Tinódi Gimnázium tanulója volt, író, meseíró, akinek életműve mai napig nagy hatással van a település irodalmi hagyományaira. A 2015/16-es tanévben a róla elnevezett emlékversenyen a meseillusztráló szekciónak az alábbi írását kellett vizuálisan megjeleníteni. A mű a környék egy ismert kirándulójelvényének a keletkezését mutatja be mesés eszközökkel. A reális elemekre épülő, logikusan felvázolt varázsvilágot egy katasztrófa sújtja, ahol az igaz érzelmek, az önfeláldozás és a méltó emlékezés is megjelenik. Egy tanulságos és rendkívül meghatározó alkotás, ami ideális történet, ha kicsiknek szeretnénk beszélni a Szajki-tavakról, ám valójában annál sokkal mélyebb. Ahogy Arany János írta: „Nem mese az gyermek”, mert ez a mű is elgondolkodtat bennünket arról, vajon mi mit tettünk volna abban a helyzetben. Vajon tudunk olyan tisztaszívűek lenni, mint Martin törpéi?

Hogy keletkeztek a Szajki-tavak?

Kemenesháton egy erdőben, még azután is, hogy gróf Erdődy kialakította a Csörgető-patakot, törpék éltek a Szajki-tavak területén.

Ha ezek a fehér ruhába öltözött törpék a kezük zöld hüvelykujjával megérintették a földet, olyan növények nőttek, amelyeket csak akartak. Ha viszont a lábuk barna nagyujját érintették a földhöz, akkor árkok keletkeztek, vagy források törtek fel. A birodalmuk tíz mellékfaluból és egy főfaluból állt. Szajki, egy piros ruhát viselő, a kezein tíz zöld, a lábain tíz barna ujjal megáldott, hosszú, fehér szakállú, pápaszemes törpe volt a király. Birodalmának központja Csörgető volt. Itt álltak a legnagyobb gombaházak, melyekben a törpék laktak, és a legnagyobb, legpirosabb gombavár, a Szajki-erőd. Szajkinak volt felesége s egy fia, aki majd megörökli a trónt.

Egyszer a törpekirály elhatározta, hogy a birodalma köré vizesárkot ásat, amelyet a Csörgető-patak vizével töltet meg, hogy védelmet nyújtson a tizenegy falunak az ellenség ellen. Szajki összeszedte a birodalom legerősebb törpéit, s elindultak a patakhoz. Ám mielőtt nekikezdték volna az ásásnak, a zöld ujjakkal cölöpfákat növesztettek gát gyanánt, amelyet zsilippel láttak el, s aztán kezdték el a munkát.

Amikor már majdnem teljesen megásták a birodalom köré a vizesárkot s az elvezető csatornákat, Szajki hazaindult, miután megparancsolta, hogy amint végleg befejezték a munkát, nyissák meg a zsilipeket. Ahogy ment, mendegélt a

törpekirály, látta, hogy törpeifjancok estek az árokba. Utánuk ment, hogy kimentse őket, mert már hallani lehetett a csatorna vizének csobogását. De mire Szajki az utolsó törpeifjancot is a partra tette, elragadta őt a vad áradat, s megfulladt a habok közt.

A törpék úgy megsiratták csatornába veszett királyukat, hogy a tíz falu helyén gödrök jelentek meg, amelyeket a könnyeikkel töltöttek fel. Mivel a fővárosban sírtak a legtöbben, ott keletkezett a legnagyobb tó.

Később ezeket a tavakat a törpekirályról Szajki-tavaknak, s a tavakat rejtő erdőt Szajki-erdőnek nevezték el.

Kortárs szerzők műveiből

Szombath Levente

A szerző a Sárvári Gárdonyi Géza Általános Iskola 7. c osztályos diákja. Itt közölt versei közül az első kettő az alapvető emberi értékeket mutatja be. Intései nem csak hozzánk szólnak, hanem meg is érintenek bennünket. Felhívja a figyelmet arra, hogy nem szabad elfeledkeznünk arról, ami naponta történik, és arra, hogy mindannyiunknak meg kell találni azt a csodát, amitől szebb lehet a holnapunk. Érdeemes megfigyelni a szerző technikáját. A fontosabb kifejezések sortöréssel történő kiemelése és az olvasóval folytatott hangtalan párbeszéd intésbe torkollása komoly filozófiai kérdéseket vethetnek fel bennünk. A harmadik írás a költő mély, érzelmes sóhaja, amiben ugyan kemény felszólítást fogalmaz meg, és kitartásra buzdít, mégis eluralkodik a versen (utólag) az azt lezáró kép, a magányosság, a társ után epekedő egyén igénye. Azé az alkotóé, aki egy különleges, egyedi úton jár, ahol még senki sem előtte. A szuverenitás tudata és a szerzői vállalások egyaránt felsejlenek a fiatal költő soraiban. Ez jelenik meg a negyedik versben is, amiben a nyelv iránti alázat és szeretet mutatkozik meg. A csenddel állítja szembe, és az éles ellentét kiemeli a gondolatok kifejezhetőségének és a szavaknak a különleges, nélkülözhetetlen mivoltát.

Az érték

Nem tudod, hogy értékes
még
Az élet során el nem vész.

Oh, de szép, oh de jó az
érték
De sajnos nem él örökké.

Bár búslakodni kár,
Hiszen neked az élet mást
talál.

Gondoltak már arra...

Gondoltak már arra,
Mi lesz ha elnéznek jobbra?
Egy szebb jövőt látnak tán,
Vagy csak a rosszat látják?
Gondoltak már arra,
hány csillag van az égen?
Netán arra, hány homokszem egy partvidéken?
Arra, hogy hány gyerek retteg a sötétben,
És hány gyermek van szerető szülei ölében?
Hányan vannak, kik hisznek még a csodákban:
Húsvéti nyusziban, fogtündérben, mikulásban?
Arra, hány gyermek alussza álmát,
Vagy hány gyerek ül az ajtóban apjukat várván?
Hány ajak szomjaz csókra,
Hány ember marad szomjan?
Mennyi szív dobban e világban,
Milyen sok élet jön ma világra?

Én bizony gondoltam, arra a dologra,
Amely ott van minden holnapban.
Amelytől szebb lesz a ma,
Mint a volt tegnap.

Hang

Bírd ki egy kicsit
Hangom lesz fegyverem
Harcolunk az utolsó leheletig
És a fegyvertáram tele.

Felébresztjük az alvó óriást
Harcolunk az élten túl
Kéne még pár társ
Ezen a járatlan úton.

A nyelv ereje

Senki nem tudja , hogy
mekkora az ereje
A csodás emberi nyelvnek.
Képes vele kamrákat
megtölteni,
S majd azt egy szóval kiüríteni.

Képes prózákat, verseket
szavalni
Szívünkbe melegséget
hozni
Mondja mit az agy gondol
Ha nem lenne
nem csendülne ajkunk szótól.

Koszorús Eszter

A szerző a Gárdonyi Iskola 8. b osztályos tanulója. Az itt közölt „Szépet álmodtam...” című vers egy különlegesen összerakott írás. A páros rímek dallamosságot adnak a műnek, miközben a hosszú sorok miatt hatásuk kicsit enyhül, ez teszi az írást lendületessége ellenére is néhol prózaszerűvé, ami pedig erősíti az elbeszélő jelleget. Egy történet bontakozik ki előttünk jelenetről jelentre, képkockáról képkockára. A filmszerű szerkesztés erős költői képekkel vegyül és szentimentalista kifejezésekkel, ezt hol fokozza, hol enyhíti a tényszerű közlés, ami pontosan dokumentálja az álom részleteit. Ez a hullámzó kettősség nagy erőssége a versnek, amit egyébként áthat a szürrealista látásmód, és csattanószerűen zár le a címmel (szép) ellentétes „hátborzongató” befejezés.

Szépet álmodtam...

Egy kör alakú teremben örömtáncoltam.
 Szabadon rohantam a város kis tavához hajnalban.
 Aztán egy nyüzsgő nagyváros zajain csodálkoztam,
 De mellettem volt egy olyan ember, akiben mindig bízhattam.
 Egy újabb város építményeiben merengtem,
 Majd egy másik tábor csodái közt énekeltem.
 Egy hosszú út után a sós boldogság kék tükrét bámultam,
 Majd ezerszer elmerültem ebben az érdekes másvilágban.
 Három bolond egy moziban újra találkozik,
 Majd ebből kettő a Balatonhoz kívánkozik.
 A balatoni kerti moziban régi dalokat új bőrben hallok,
 Majd véget ér az álom és egy hátborzongató kolomp hangján sírok.

Tóth Rajmund

A szerző a Gárdonyi iskola 5. a osztályos tanulója. Verse az iskolai élet kis pillanatképe, ami azonban úgyis értelmezhető, mint bepillantás a város gyerekeinek mindennapjaiba. A páros rímek sodró lendületessége nagy erőssége a versnek, aminek lezárása biztosít mindenkit, hogy a település lakói boldogok. A szereplők változatos tevékenysége miatt sokféle embert ismerhetünk meg, vagyis a szerző ezt a boldogságot egy változatos társadalomra vetíti ki, azaz általánosítja. Ez az a pozitív gondolat, ami a vers üzenete: itt mindenki jól érzi magát.

Boldogság

Száll a labda erre-arra,
Dobja Kati, kapja Anca.
Játszóterén vannak éppen,
Elesett a kicsi Péter.

S, míg Peti a porban hever,
Addig Kriszti vígan teker.
S, míg Kriszti vígan teker,
Addig Patrik otthon hever.

Barátja hiába várja,
Lustaságban nincsen párja
Kriszti biciklije sáros,
Jaj, de boldog ez a város!

Németh Roland

Szintén a Gárdonyi 5. a osztályosa, akinek írása a gyermeki szeretet csodálatos példája. A rövid, tömör vers első versszaka az anya személyét természeti képekkel közelíti, nevezetesen a rózsza metaforájával és egy szélesebb körű, általánosabbnak tűnő hasonlattal. A második strófa már kijelentéseket tartalmaz, míg végül eljutunk egy felkiáltáshoz, ami egyetlen kifejezésben, mindössze két szóban összegzi a korábbiakat. Egy megható, őszinte vers, ami a címnek megfelelően tökéletes anyák napi ajándék.

Anyák napja

Drága Édesanyám
Tündöklő rózsám!
Szeretettel köszöntelek
Mint fű a harmatcseppet.

Te vagy a világnak szépe
Családunknak büszkesége.
Mosolygásod szívből fakad,
Varázslatos Édesanya!

Csonka Sebestyén

A szerző az előző két alkotóhoz hasonlóan a Gárdonyi 5. a osztályos diákja. Műve rövid elbeszélésként, prózaversként és akár balladaként is értelmezhető, amit áthat egyfajta titokzatosság. Egy különös nézőpontból mutatja be a világot. A kis kék zselé meséli el életének egy szakaszát, amiben benne van a boldogság, a félelem és a sors kemény, megmásíthatatlan ítélete. Remek összegzés ez valamiről, ami elgondolkodtat minket a mindennapokról, és bármelyik műfajba soroljuk is, mindegyik esetben elismerésre méltó alkotás.

Egy kicsi kék zselé története

Kínában, egy gyárban születtem. Testvéreimmel együtt dobozokba raktak minket. Nagyon sokat kellett utaznom, hogy ideérjek.

Itt egyszerre egy céllövöldében találtam magam, túszként rákötözve egy hurkapálcára.

Egyszer csak jött egy fiú, vállához emelte a fegyvert, és kiszabadított. Hazavitt magával; nagyon jó barátok lettünk. Iskola után sokat játszott velem.

Ám tegnap baj történt. Amikor anyukája hazaért, akkor vette észre, hogy a szőnyeg és a bútorok is ragyognak a kék zselétől, azaz tőlem. Nagyon mérges lett...

Véget vetett a barátságunknak, és most itt csücsülök a kuka alján.

Tóth Eszter

A szerző a Gárdonyi iskola egykori tanulója, Győrben élő író, akinek rendszeres blogja mellett önálló kötete is jelent meg. Két különleges novelláját közöljük. Az első egy szokatlan látásmód megnyilvánulása, amikor is a gyerekes naivsággal, mégis hihetetlenül magas művészi szinten fogalmazó játékmedve (kezdetben szürreális) elbeszéléséből fokozatosan bontakozik ki valami borzalmas, valami tragikus, ami az emberiség történelmének legszörnyűsegebb bűneinek egyikére utal, mégsem bizonyosodhatunk meg arról, hogy igazunk van-e. A lezáratlan történet ugyanis nem a környezetről szól, hanem arról a mackóról, amelyik úgy hiszi, immár ő a kedvenc, onnantól kezdve mindig a gazdájával lehet. Az érzelmekkel rendelkező tárgyat és birtokosát azonban a történelem viharai elsodorják egymástól. A mű rámutat arra, hogy mi is ilyenek vagyunk, minket is csak úgy dobál a sors. Így pedig már nem is kell lezárás, hisz a remény totális, mégis lehetetlennek tűnő érzése a titokzatosság világába viszi a novellát, ahol már bármi megtörténhet, de érződik, hogy ennek már nem lesz jó vége. Egy játék létezésének egy kiragadott részletét olvashatjuk el, lenyűgöző lélekábrázolással. A második írás az önmagával szembesülő, a helyzetével és a döntéseivel egyaránt küszködő lány története, aki nem akarja megmásítani azt, amit elhatározott, de vonakodik megtenni, így pedig az olvasó is csak a mű végén tudja meg azt. Az utazás és a kapcsolatok fontos, egymással is összefüggő motívumok, amik egy háttértörténetet is alkothatnak arról, hogy végül is mi a döntés oka. Mi csak a végeredményt látjuk, egy hosszú folyamat utolsó képkockáját. Ezt azonban nem csak mi érezzük, hanem egy másik szereplő is, akinek a kérdése az elfogadást és a logikus lemondást is jelzi. A búcsú és egy bőrönd kapcsolata, a vezetés és a sofőr, a férfiképek és a végpont felé tartó fokozatosság. Bonyolult lélektanra épülő írás egy sorsfordító utazásról.

Várok, míg visszajönnek értem

Mivel úgy tanultam, hogy illendő bemutatkozni, hát azzal kezdem. A nevem Krumpli és egy körülbelül huszonkét centiméteres játék mackó vagyok, a szerencsésebb fajtából. A szoba, ahol élek, telis tele van kedves, intelligens állatfigurákkal, s remek stílusérzéssel megáldott, nagyon és kevésbé törékeny babákkal, mégis egyedül én üldögélhetek csak az ágy sarkában, a királyi helyen. Korábban az egyik porcelán leányka töltötte be ezt a szerepet, mostanában azonban kezd egyértelművé válni: én vagyok az egyes számú kedvenc, az a bizonyos legjobb barát, akit remélem, hosszú időre választanak a gyerekek.

Persze sose lehet tudni, úgyhogy igyekszem jól teljesíteni minden kötelezettségemet.

Választható programok vannak csak a palettán, de természetesen sosem azok kapják az elégséges számú szavazatot, amelyekben én is szívesen részt vennék. Néha úgy érzem, nem is hallják, hogy beszélek, pedig a komolyodó olvasmányokat hallgatva biztos vagyok benne, hogy egyre választékosabban fogalmazok, s még a hangsúlyokat is a megfelelő helyre teszem – már, ha tényleg így szokták ezt mondani. Mindenesetre a teljesen felesleges teázás egyáltalán nem tartozik a kedvenceim közé. Egyrészt, mert nem is iszunk semmit, másrészt, cseppet sem kellemes dolog a jéghideg padlóra kucorodni és ezredszer is végighallgatni a hányattatott sorsú játékok mostanra már igazán unalmassá vált történeteit. Persze be kell ismernem, ez egy tanulságos program, hiszen máskülönben sosem szereztem volna tudomást arról, milyen érzés lehet egy pocsolyában heverni, s alaposan megfázni, vagy, hogy létezik egy különleges érzés, a fájdalom, amit akkor érzünk, mikor elszakítják a bundánkat. Természetesen minden teadélután követően hálát adok rendkívül jó dolgomért, de azért mégiscsak unatkozom.

A meséket és egyéb izgalmas olvasmányokat viszont legalább annyira szeretem, mint az utazást, úgyhogy megállapíthatjuk, a mai az én napom. Elza anyukája ugyan sírva jött be az imént a szobába, de azt mondta, hogy pakolni kell, mert elutazunk, én pedig épp a bőrönd felé repülök kis gazdám kezében, szóval biztos vagyok benne, hogy ma semmi – a megszokott teázáshoz hasonló – rossz dolog nem történhet velünk.

A fonott hajú kislány épp olyan izgatott, amilyen én vagyok, a szülők és a nagyobbik, már játékokat nem cipelő testvér viselkedését azonban egyikünk sem érti. Mindenki úgy remeg, mintha átfagyott volna, s várná az általam is kedvelt forró vizet, pedig rajtam kívül mindenki rendesen fel van öltözve. Nekem csak egy csokornyakkendőm van, ami jelzi a bámészkodóknak, hogy én is ruhában vagyok, de még az is melegíteni kezd, amint beérünk az egyre duzzadó tömegbe. *Talán jobban jártam volna, ha a bőröndbe pakolnak* – suttogom alig hallhatóan, méterekkel hátrébb mégis visszhangzik az egyetértő mondat egy másik, hozzám hasonló mackó szájából. *Milyen sok ember, ennyit még sosem láttam* – folytatom magamban, miközben rácsodálkozom a furcsa helyzetre. Elza egyre erősebben szorít a hóna alá, édesanyja pedig úgy fog mindkettőnket, mintha ki akarná belőlünk szorítani az összes levegőt. Az előbb még nem láttam, de egy vonathoz érkezünk, ám hamar rájövök, ez nem a megszokott utazás lesz. Korábban mindig kényelmesen üldögéltünk és néztük a suhanó tájat az igazi állatokkal, most azonban szorosán állunk egy sötét dobozban, ami korántsem hasonlít semmi olyanhoz, amit az emlékeimből fel tudok idézni. Mindenki kapkodja a levegőt, én pedig próbálok érdeklődni a többi játéknál, tudják-e, merre megyünk, de senki nem válaszol.

Már hosszú ideje úton vagyunk. Elza alszik, lassan nekem is leragad a szemem. Na jó, igazából hazudtam, de ezt a kifejezést csak két napja hallottam először, s még nem volt alkalmam használni. Ám ha aludni támadna kedvem, se lenne rá lehetőség, hiszen megérkeztünk. Egymásnak ütközve lépdelünk ki a hatalmas dobozkából, közben kiabálás, innen-onnan sírás hallatszik. Kezdek megijedni. Lassan botorkálunk, s a most már tényleg átfagyott, remegő emberek egymás után felelgetnek kérdésekre. Figyelnék, de nem értem a nyelvet, meg számomra úgyis mindegy, melyik irányba indulunk, hiszen Elza, ahogy minden egyes éjjel, szorosan fogja a kezem.

*

Még sosem éreztem a fájdalmat, csak történeteket hallottam róla, ahogy oly sok minden másról, most viszont már tudom, milyen is az, mikor elszakad a játék bundája. Az előbb történt: se szó, se beszéd kikaptak Elza kezéből, tiltakozni se volt lehetőségem. A nyakkendőm az ujjai közt ragadt, a bundám pedig minden bizonnyal menthetetlen, most mégsem ezek fontosak. A tőlem megszokottnak cseppet sem nevezhető megjelenésemről tudomást sem véve mászom fel az idegen játékokból felhalmozott kupac tetejére, s kiabálni kezdek. *Minket nem hall senki* – int hallgatásra egy vékony hang, ám ezt a sokáig sejtett tényt könnyedén elengedem a fülem mellett. Csak nézem az egyre távolodó, édesanya kezébe kapaszkodó kislányt és egyre hangosabban ismételve, milyen nagyon szeretem őt. Mikor már apró pontot se látok belőlük, álomra hajtom a fejem, mielőtt azonban becsukom a szemem, elhatározom: reggel újra felkapaszkodom az ismeretlen játékokból álló kupac tetejére, s türelmesen várok, míg visszajönnek értem.

Búcsú

Reggel hat, verőfényes napsütés, a kisváros kedves neszei és egy fiatal hölgy, aki a helyzethez mérten pofátlanul vidáman sétál a buszmegálló felé.

Igen, ez volnék én a sorsdöntő nap kezdetén. Az utazás előtti éjjel vigasztalhatatlanul dőlt belőlem a keserű felismerés, a szemeimen át hagyta el a már minden mindegy stádiumban lévő személyemet. Nehezen kezelhető helyzetekben előre megbeszélem magammal a lehetséges és szépen hangzó mondatokat, kipróbálom, mit felelnék, hogyan érvelnék, védekeznék, tiltakoznék, ragaszkodnék és könyörögnék, elképzelem, mire is számíthatok. Akkor azonban mégsem tettem ezt, fogalmam sem volt, mit fogok mondani, így

hát eszembe sem jutott a reakciókon agyalni. A buszmegállóhoz érve önmagamba botlottam:

- Hát megint találkozunk!
- Minő véletlen!
- Tényleg csinos vagy ma!
- Az, te is, veled utazom – felelgetett a bensőm magában, miközben a jegypénztár üvegében néztem az arcom.

Egy röpké pillanatig át is engedtem magam a humorral vegyített párbeszédnek, aztán begördült a mindig késéssel érkező és induló busz, ez egyszer percre pontosan. Az ismerős sofőr már azelőtt repült felém, hogy biztonságosan fékezett volna, el kívánta venni a már jól ismert óriás csomagot, amit minden utazás alkalmával úgy cipeltem el az otthonomtól a pályaudvarig, mint egy nyugdíjazott szánhúzó eb. Az Ordibálós lebiggyesztett szájjal vette tudomásul, nincs csomagom, s azzal együtt a vidám mosolyt is otthon felejtettem. Illedelmesen, ám értetlenül vigyorgott, együtt érzően toltá előre a bal vállam az első ajtó felé, s a 'csak Ön után' eszembe jutatta, mire is készülök.

Az Ordibálós, beszédes név, olyannyira, hogy sose jutott eszembe a valódi után érdeklődni a kedvesnek cseppet sem mondható buszvezetőnél. Talán ötven körüli lehetett, magabiztosan, de ijesztő sebességgel vezetett, s csak nagyritkán engedte, hogy másfél óra után leváltsák. Pedig ötöt utaztunk, s utána rám is rám fért egy kis pihenő. Sosem tanultam meg vezetni, de ha egyszer majd a kormánykerék mögött ülök, a visszapillantó tükörből olykor-olykor biztosan ő fog visszanézni rám. Csodáltam az éberségét, a kiállását, s a határozott dühöt, amivel megtöltötte azt az egész hétköznapi szót, hogy anyád. Egy ilyen úr mellett talán nem is csoda, hogy a többi buszsofőrré egyáltalán nem emlékszem. Az Ordibálós viszont már az életem része marad, minden egyes utazásom fénypontja volt ez a köpcös, őszes, félig-meddig kopasz, kiállhatatlan alak. Szórakoztató volt, ehhez kétség sem fér, de, úgy hiszem, én voltam az egyetlen utas, aki valaha is kiérdemelte a mosolyát. Ő aztán megtanította a népet, mikor és hogyan illik és kell elhelyezni a bőröndöket a csomagtérben. Aki nem ért a szóból, az ne is utazzék! – ezt a jelmondatot tudom a leginkább elképzelni hozzá, s ha egy szerencsés alkalommal megkérdezném, egyetért-e, egész biztos igennel felelné.

Nyugodtan, a sorban mögöttem várakozókról tudomást sem véve számoltam ki apróban a kétezer háromszáz forintot. Furcsa is volt, bátortalan vagyok, ha fejszámolásról van szó, így aztán legtöbbször a másik félre hárítom az összeadás és kivonás rejtelmét. Az Ordibálós szavá is tette ez irányú fejlődésem helyességét, én pedig diadalittasan foglaltam el a hozzám legközelebb eső ülőhelyet a busz jobb oldalán, közvetlenül az ablak mellett. A távolsági járat megtanítja az embert gyorsan dönteni, kevesen merik vállalni, hogy hátrasétálnak egy kellemesebb hely reményében, hiszen ki kockáztatná a

biztosat egy lehetségesért? Zömmel idős asszonyok, ám ez nem meglepő, tekintve a messzire utazó ifjak illedelmes viselkedését. Ha már nincs hely, hárman pattannak fel, mintegy ki a legudvariasabb játékot játszva. Általában én nyertem.

Aznap is, csak kicsit másképpen, végül is a győzelem ezerféle lehet, s van, hogy nem érezzük magunkat kifejezetten jól tőle. Most már fel kellene hívni – győzködtem magam a mobiltelefonnal farkasszemet nézve, mikor elhagytuk Kaposvárt. Igyekeztem az októberi erdő színeire koncentrálni, miközben az ujjammal a bűvös gombra nyomást gyakorolva elindítottam az egyik utolsó beszélgetésünket. Képtelen voltam a nevével szembesülni a kijelzőn, s a technológiának hála, nem is kellett, a nyolcas gyorsívó a legjobb ismerősöm lett az évek alatt, már ellenőrző pillantásra sem volt szükség ahhoz, hogy tudjam, Ákos lesz a hallgató fél a vonal másik oldalán.

- Szia – kezdte a megszokott a hanglejtéssel, még csak nem is sejtett semmit.
- Szia! Ki tudnál jönni elém az állomásra? Körülbelül negyven perc múlva érkezem – hadartam erőltetetten szomorú hangon, ezzel is tudatva, hogy a nap hátralévő része egyáltalán nem lesz olyan, mint amilyenre valószínűleg számított.
- Persze – válaszolta beletörődően, s nem hagyott időt elköszönésre.

Néhány másodpercig még a fülemhez tartottam a telefont, hátha valamilyen segítséget kapok megfogalmazás ügyileg, aztán higgadtan visszacsúsztottam az elegáns, alig használt, fekete retikülbe, s összekulcsolt kézzel vártam a megérkezést, figyelmen kívül hagyva mindazt, ami rám várt.

Mint mikor az autós navigáció gépiesen tájékoztat, úgy jelzett bennem a beépített rendszer, amint begördültünk a pályaudvarra: érkezés a célhoz. Nem bíbelődtem sokat a leszállásra való felkészülés során, felkaptam a kabátom és a magas gallért egy határozott mozdulattal hajtottam az arcom köré, miközben a szemem sarkából láttam kirajzolódni Ákos alakját. Az elsők között hagytam el a modernizált járművet, ám előtte, a hömpölygő tömegről megfeledkezve, a minél gyorsabb leszállást preferáló Ordibálós biztatásképp erősen megszorította a bal kezem, mintha csak azt akarta volna közölni: Ha eldöntötte Kisasszony, akkor tegye is meg, itt már nem szabad meginogni! Már nem emlékszem, elköszöntem-e, s az utolsónak hitt találkozó első perceit sem tudom felidézni, csak a mondatot, amivel Ákos üdvözölt engem, az először bőrönd nélkül érkező lányt: Elbúcsúzni jöttél, ugye?

Kozma Krisztián

A szerző a Gárdonyi iskola korábbi tanulója. Verseiben egyaránt érint társadalmi kérdéseket, alapvető emberi értékeket, a segítség, a megértés, a szeretet és a tudás fontosságát. Az első írás egy nagyon meghatározó mű egy különleges cselekedetről, ami rávilágít sokszor észrevétlenül felbukkanó önzőségünkre. A második egy komoly és rendkívül tömör filozófiai képpel záródó impresszionista vers, amelynek minden sora egy-egy kijelentés. A harmadik a természetet vegyíti az iskola feladataival, hogy átfogó jellemzést adjon mindössze egyetlen rövidke pillanatról. Az utolsó írás pedig felszólít bennünket az empátiára, egymás támogatására. A költő az élet minden területét bejárja, hogy rávilágítson arra, ami igazán fontos. Írásai jól megszerkesztett erkölcsi tükrök, erősségük a tiszta, őszinte fogalmazásmód.

Hideg

Kinn az utcán a kis gyermek
Nem csinál mást csak didereg.
Ruhája s körme tiszta retek,
S így senki sem segíti a Kisdedet.

Jön egy ember az utcán lent,
S ő is didereg, mint a rettenet.
Családja elhagyta őt ki kereste a
kenyeret.
Majd elvették házáat
S mindent mi volt néki hajdanán.

Mégis, mikor meglátja a Dedet,
Lekapja köpönyegét
Át adja a Kisdednek ne dideregjen
tovább.

A lány felnéz, s nem látja az öreget,
Mégis úgy gondolta, hogy ő volt a
megtettesült szeretet.

Leszáll az éj...

Leszáll az éj,
S mindenki nyugovóra tér.
Az utca zaja elhalkul,
A város a sötétől elvakul.
A madarak hangja némul,
És a tücskök zenéjüket adják hírül,
Hogy, ki hallja tudja sosincs egyedül.

Iskola

A levél elsárgul,
A gyerekzsivaj elhalkul.
A csendben csupán a tanár szól,
Senki más, mert nincs ki őt
megzavarná, hisz oly jól szónokol.

A teremben már nem üres a pad,
S a gyerek ott ülve várja a tudást mit
az iskola ad.

Reménysugár

Mikor úgy hiszed nincs kiút,
Ne felejtsd mindig van egy utolsó
reménysugár.
Ha a sötétség uralja is lelkedet szeress
inkább, mint utálj.
Sőt te légy másnak a mentsvár.

Segíts hol lehet.
Hagyd hogy a fény uralhassa lelkedet.
Annak is ki utál
Neki is te légy a reménysugár.

Dede Petra

A szerző a Tinódi Gimnázium 11. C osztályos tanulója. Itt közölt verse egy téma, sőt, tulajdonképpen egy mondat körbejárása több oldalról. Először a gondolat cselekvésre készítető ereje jelenik meg, majd annak elemi részei a szó és az abból felépülő mondat, vagyis az egységes egésztől a legkisebb alkotó részig haladunk lefelé, aztán azt felhasználva készül el az a grammatikai tömb, ami egyébként a verset is alkotja. A szerző itt gyakorlatilag a mű keletkezését is bemutatja, miközben egy alapvető emberi tulajdonságról beszél filozófiai jellegű sorokban, általánosságban. Ezután jön a személyesebb rész, megtudjuk, hogy ő szeret gondolkodni, és rögtön ellentétet is von azokkal szemben, akik viszont nem. A tudatos és a világban elvesző ember ellentéte a szerző önmeghatározásához vezet, mert, ahogy a szintén általános lezárás mondja, ahhoz, hogy megoldásokra leljünk, gondolkodni kell. A szépen szerkesztett ív, érdekes megfogalmazással párosul. Modern vers, szinte már automatikus írásra vall, ahol a költő szavakba foglalja a feltörő érzéseket. Ezzel is összefügg a találó, univerzális cím. Végül is maga mű is egy nagy, lírai gondolat.

Gondolat

Van egy gondolat mi gondolkoztat
 Van egy szó mi is az nem tudom de mégis érzem
 Van egy mondás ami igaz de mégsem
 Van egy mondat amin néha elgondolkozok
 Vagyok én aki mindenben elgondolkozok
 Vannak azok akik semmin se
 Mennyit gondolkozunk de még sincs megoldás
 Mi lehet a megoldás az élet nagy dolgaira
 Senki sem tudja
 Csak azok akik sokat gondolkoznak

Molnár Sándor

A szerző a Tinódi Gimnázium 9. A osztályos tanulója. Novellájában páratlan szemszögből vizsgálja a létezés problematikáját, gyakorlatilag saját mitológiát teremtve. A diákíró az idő kérdését, mint az emberiség egyik legfontosabbját elemzi, és próbál egyfajta alternatív magyarázatot keresni, ami megfogalmazásában és tartalmában az ókori görög és keleti mítoszokra utal, ezzel is erősítve a címet. Ugyanakkor a káprázatos nyelvi világgal rendelkező írás több egy egyszerű mesénél, olyan alapvető filozófiai tényeket és elképzeléseket rejt el a sorok között, amik mindannyiunk számára érdekesek lehetnek, s innentől már az olvasó dolga, hogy megtalálja benne azt, ami éppen őrá vonatkozik. Egy magával ragadó alkotás, ami egy komplex, önálló világ, kiegészülve egy izgalmas titokzatossággal.

Teremtésmítosz

Sok ember azt hiszi, hogy az Idő olyan, mint a folyó, ami gyorsan és biztosan folyik előre, egy irányba...

Kezdetben volt az Idő. Az Idő úgy haladt mint egy nyugodt folyó, semmi sem állt az útjába és semmi sem zavarta, azonban előbb-utóbb magányossá vált, és ez az érzés egyre csak fokozódott. Nem érezte magát jól, mert nem akadt senki aki vele együtt haladhatott volna. Létrehozott hát egy élőlényt, akit Kailena-nak nevezett el. Ő lett az Idő császárnője. A császárnőt megbízta azzal, hogy hozzon létre különböző idősíkokat. Így létrejött a Múlt és a Jövő egyaránt, a Jelenel együtt. Ám ezek nem akartak megférni egymás mellett, mert a Jövő el akarta törölni a Múltat, és a Múlt magáénak akarta a Jövőt. A Jelen állt közéjük, aki megkérte a teremőanyját és apját arra, hogy adjanak mindhármuknak egy őrzőt, aki megvédi őket egymástól, és azok ellen, akik bele akarnak szólni az Idő folyamába. Így hát az Idő létrehozott egy halhatatlan, elpusztíthatatlan lényt, Lidércet. Ennek a lénynek nem voltak sem érzései, sem lelke. Azért teremtette Lidércet léleknélkülinek, mert féltékeny volt. Attól félt, Kailena még a végén beleszeret a lénybe, hiszen a császárnő egyes egyedül létezett az egész világon.

Csak hogy akadt más gond is. Kailena boldogtalan volt egyedül. A magány szomorúvá tette. Az Idő addig gondolkodott, amíg kitalálta, hogy teremt Kailena-nának valami játékszert, amivel elfoglalhatja magát. Így megteremtette a földet. Átadta a császárnőnek a sárgolyót, és azt mondta, máttól kezdve az övé és azt csinál vele, amit akar.

A császárnő eleinte nem nagyon tudta eldönteni, mit kezdjen egy unalmas, üres, halott sárgolyóval. Aztán egy éjjel álmot látott, és elhatározta, hogy

megtölti a golyót élettal. Nem is akármilyen élettal, sokszínű, változó, halhatatlan örökké tartó élettal. Megteremtette hát a növényeket, az állatokat és az embereket. Olyan nagy örömét találta a Földnek elkeresztelt sárgolyóban, hogy szinte nem is érdekelte más a lakóin kívül. Csakhogy a császárnő nem volt ostoba. Tudta jól, hogy az Idő féltékeny fajta. Ahogy Lidércet is korlátok közé szorította, úgy bármikor elpusztíthatja az ő földi csodáját is. A császárnő összefogott hát Múlttal, Jelennel és Jövővel és közösen készítettek egy homokórát. Közös erővel bezárták a homokórába az Időt, hogy ezután csak homokszemek formájában létezessen és peregjen, míg világ a világ.

Mire az idő rájött, hogy mire készül a császárnő, már késő volt, máris a homokórában találta magát, homok formájában. Éktelen haragra gerjedt, de képtelen volt ártani a császárnőnek, helyette mást eszelt ki. Megátkozta a császárnő élőlényeit a Föld nevű sárgolyón. Innentől kezdve a császárnő valamennyi élőlényének élete az Időhöz van kötve. Ettől a pillanattól nem létezett többé halhatatlanság, és minden élőlény a perceit számolja azóta is.

Gergely Teodóra

A szerző a Gárdonyi Iskola egykori tanulója. Verse a jelen és a jövő, az egyén és az érzelmek, a tudatos és a tudat alatti viszonyát boncolgatja, miközben az álom szürrealista eszközével él. A többször megjelenő három pont titokzatosságot kölcsönös az írásnak, ami az aktuális állapotot mutatja be, de felteszi mindannyiunk legfontosabb kérdését: „mi lesz most velünk?” A változás kegyetlensége és a nyugvó, „szunnyadó” álom közti ellentét a mű nagy szerkesztési erőssége.

Szunnyadó álom

... és a szavak a szélben
eltűnnek észrevétlen,
s csendesen múlik
el ez a furcsa jelen.
Álom mi szép és
mégis gyötör szüntelen,
keserűen édesíti
szinte minden éjjelem.
Mosolygó könnycseppek
arcomon, és valaki
más kezét fogom...

... s mi lesz most velünk?
Azt nem mi döntjük el,
csak tudjuk valaki
vigyáz és figyel.
Más lesz a szó
és más a szél
Minden változik és
némán mesél.
Képek és keretek
Rólam nem is sejtheted,
mit is rejt a
kósza szeretet.

Variációk egy témára

A 2016/2017-es tanév Végh Martin emlékversenyének három pályázata következik, melynek ugyanaz az alapja. A felhívás két lehetőséget kínált a diákoknak: egy szituáció (nevezetesen egy két emelet között megálló lift és utasai) kifejtése vagy egy megadott mondat beillesztése egy novellába. A maximum két oldal terjedelmű művek rendkívül sokszínűek, szerzőik korukat meghazudtolóan mélyen merülnek el a világ, mint ihletforrás tengerében. A fikció és a realitás találkozása egyedi novellákat eredményezett.

Az első írás szerzője **Ács Fanni** a Tinódi Gimnázium 11. A osztályos diákja. A mű egy ijesztő esemény komorsága és egy gyermek varázsvilága közt von párhuzamot. Mit lehet tenni, hogy eltereljük a kisfiú figyelmét? Hogy lehet lefoglalni, hogy ne vegye észre, mi is történik? Erre kínál megoldást az aranyos, mégis rendkívül elgondolkodtató írás. Vajon nem járnának jobban a felnőttek is, ha néha egy gyermek fejével gondolkodnának? Osztálytársa **Szalai Franciska** novellája szintén egy különleges nézőpontból született. A kezdetben még többértelmű írás, fokozatosan tisztul le, hogy aztán egy nem várt és nagyon humoros csattanóban oldódjon fel. A rövid mű szórakoztató, és elgondolkodtat az irodalom hagyományos szemléletmódjáról. A harmadik mű szerzője **Eckert Réka**, aki szintén a Tinódi iskolába jár, 11. C osztályos tanuló. A novella a 21. századi társadalom alapvető problémájára mutat rá: az idegenségre. A különböző foglalkozású, életkorú és mentalitású emberek egy nem mindennapi, már-már életveszélyes helyzet hatására vetik le előítéleteiket, foglalkoztatni kezdi őket a másik sorsa, ismeretségek kötődnek vagy elevenítődnek fel, és úgy tűnik, van megoldás a rohanó világ gondjaira, még ha ily drasztikus is. A csattanó azonban kiábrándít mindenkit, és rávilágít arra, hogy korunk szocializálódása már merőben más, mint régen. A fő kérdés: mi történt a liftben? Álszentség, halálfélelem vagy tiszta érzelem? Ennek eldöntése az olvasóra vár.

Ács Fanni: Kalózok markaiban

Egy fekete színű BMW parkolt be az ABS informatikai cég budapesti központjának parkolójába. Egy ezüstös halántékú férfi vágódott ki a vezetőülésről és rohant kinyitni a jármű hátsó ajtaját, ahonnan egy 7 éves forma kisfiú kászálódott ki orra alatt elégedetlenül morogva.

-Papi, azt mondtad a suliban, hogy 5 percre állunk csak meg, amíg felfutsz az irodába a telefonodért, és mehetünk is haza játszani. Igazán nem értem, ehhez nekem miért kell kiszállni, megvárhatnálak itt is.

A férfi ellentmondást nem tűrő hangon csendre intette a kisfiút, majd kézen fogta és elindultak az irodaépület felé.

A beléptető rendszer mindig lenyűgözte a kisgyereket. A papája gyakran megengedte, hogy ő érintse a panelhoz a kártyát, amitől a kisiskolás mindig fontos üzletembernek érezhette magát. Kivételesen erre nem volt lehetősége, mert a nagypapa meglátta munkatársát az üvegajtón keresztül amint épp a felvonót hívja, és sietve lépte át a küszöböt, hogy unokájával még időben betársulhassanak mellé. A lift éles sípolás kíséretében zárta karmai közé a következő fél órára a kis családot és Katalint, a fiatal titkárnőt.

-Jó napot, István! Milyen fess fiatalemberrel tetszik utazni! Csak nem a kedves unokája? - köszöntötte munkatársa a nagypapát, de választ már nem kapott, mert a lift fényei hirtelen kialudtak és a felvonó megállt.

A kisfiún félelem lett úrrá, és percekben belül sírásban tört ki. Kati is rendkívül megijedt, de nem akarta még jobban megrémíteni a kisfiút, ezért félelmét egy nagy nyeléssel igyekezett leplezni. Mind közül nagypapa kezelte a leghiggadtabban a helyzetet, és leguggolt az ijedt kisfiú mellé.

-Mi történt, Balázska? Csak nem megijedtél a kalózok csapdájától? Azt hittem, te bátor kisharcos vagy, aki nem fél semmitől!

A kisgyerek annyira meglepődött a mesén, hogy hirtelen abbahagyta a sírást és hüppögve így szólt:

-Ezt a kalózok csinálták? De hát az ő csapdájukból nem lehet kijutni!

-De igen-kontrázott rá nagypapa-, ha elég rafináltak vagyunk! Igaz, Katika?

A még mindig ijedt titkárnő gyorsan megértette nagypapa szándékát és hevesen bólogatott.

-A papádnak igaza van, fel is hívom a nagyvarázslót és megkérdezem, mit csináljunk.

A kisfiú tátott szájjal bámulta, ahogy a hölgy megnyomja a vész hívót, és várja a választ a túloldalról. De a beszélgetést már nem hallotta, mert István kihasználva az időt, amíg a kisfiú nem figyelt rá, egy rejtvényt írt a zsebében talált fecnire és átadta kis unokájának.

-Nézd csak, Balázska, ezt a földön találtam, a kalózok hagyhatták itt. Ha ezt megfejtjük, biztos közelebb jutunk a szabaduláshoz.

Időközben Katalin is végzett a telefonálással, a kisfiú mellé telepedett és próbált neki segíteni a furfangos rejtvényben.

-Éjjel-nappal jár, mégis egy helyben áll-betűzte ki lassan a kisgyereket.-Ezt már hallottam!-kiáltott fel hirtelen.-Az óra az!

A nagypapa nagyon megörült, remélte, hogy kis unokáját a liftszerelők kikerkezéséig sikerül lefoglalnia.

-Nagyon ügyes vagy-mondta hamis mosollyal az arcán, és közben törte a fejét, hogy mit csináljon a hirtelen kialakult szituációban. Szerencséjére csinos kolléganője a segítségére sietett. Telefonját a füléhez emelve beszélgetést szimulált a képzeletbeli kalózokkal, és a hívás végeztével egy nagy sóhaj kíséretében a kisfiúhoz fordult.

-A haramiák azt mondták, hogy nagyon szeretik az állatokat. Ha bebizonyítod, hogy többet ismersz, mint ők, kiengednek minket.

A kis unoka szeme felcsillant, és elkezdte sorolni a hirtelen eszébe jutó fajokat. Ekkor Kati kedvesen felnevetett és így szólt:

-A kalózok gonoszak ám! Én is mondok egy állatot és te is, és csak akkor fogadják el a megoldást, ha az mindig azzal a betűvel kezdődik, amivel az enyém végződik. Én, mondjuk, azt mondom, hogy... szarvas.

Balázskának annyira tetszett a kalózok játéka, hogy úgy kellett figyelmeztetni tíz perc után, hogy a felvonó ajtaja kinyílt. Az irodaépület folyosóján a kisfiú rémült anyukája állt, aki alig várta, hogy magához ölelje gyermekét.

-Nagyon megijedtél? Már nem kell félni, nem engedem, hogy bajod essen, itt vagyok-súgta kisfia fülébe. Erre a kisfiú hangosan felnevetett.

-Ugyan, anya, nem fognak ki rajtam holmi kalózok! Én bátor kisfiú vagyok-és édesanyja válla fölött nagypapájára és Katikára kacsintott.

Szalai Franciska: A különleges csomag

Sétálunk a folyosón, olyan ez már, mint egy napi rutin. Megállunk a lift előtt és várakozunk, amikor megáll mellettünk a szomszéd lány egy felettébb érdekes csomaggal.

Le se bírom róla venni a szememet, de a mellettem álló férfi rám szól, hogy viselkedjek. Mióta az eszemet tudom, ő az „apukám”, mindig ő vigyázott rám, ő etetett és tanított meg a jó magaviseletre. Nyílódik a lift, udvarias vagyok, előre engedem a lányt és a csomagot. A lift kicsi, nagyon közel vagyunk egymáshoz, de ami a legfontosabb, hogy a zacskó éppen a legtávolabbi sarokba kerül tőlem. Nem értem, mire fel van ez a bizalmatlanság, úgy csinál ez a hölgy, mintha valami tolvaj lennék.

Indulunk. A jobb oldalamon álló férfi telefonál, amikor hirtelen megállunk. Érzem a feszültséget a levegőben. Ingerülten beszélget felettem a két utastársam, miközben nyomkodnak egy nagy, piros gombot. A zsákot hirtelen bedobják a sarokba, mintha nem is számítana. Eljött az én időm, viszont ügyesnek kell lennem, nehogy észrevegyék, miben sántikálok. A nő eközben az úrral együtt dörömböl az ajtón és valamit kiabálnak. Mindketten háttal állnak nekem. Már éppen rávetném magam a különleges holmira, mikor a nő hirtelen megpördül a tengelye körül és rám förmed. Megszeppenek, ezért inkább csak leülök, de csak egy pillanatra. Megcsap a csomagból áradó különleges illat. Nem bírok magammal. A lehető leghalkabban felállok, hogy nehogy megint magamra vonjam a figyelmet. Itt a nagy pillanat, kibontom a kék zsákot. Nem hiszek a szememnek, ennyi fura dolgot még sosem láttam egy helyen. Itt egy tejfölös doboz, papírsebkenő és egy kolbász.

Észrevettek. Ilyen felfordulást ilyen kicsi helyen még sosem láttam! A férfi kiabál a telefonba, a hölgy próbálja rendbe rakni azt a kupit, amit csináltam, én pedig szorongatom a kolbászt. Talán nem keveredtem akkora bajba, hiszen a kisasszony már csak nevet és azt mondogatja, hogy „nem hiszem el, ilyen nem történhet meg”. Hangokat hallok a liftajtó másik oldaláról. Kotorászás, nyikorgás majd kinyílik az ajtó.

Ekkor már nem vagyok udvarias, kirontok a kolbással a számban. Azt hiszem, hogy ennyi fáradozás után megérdemlem, hogy nyugodtan megegyem a zsákmányomat. Egyszer csak azonban utánam szól a gazdám: „Juci, lábhoz!”

Eckert Réka: Pizza reggel nyolckor

Az óra nagymutatója vészesen közeledik a tizenkettes felé, hogy elüsse a nyolcat. Persze manapság mindenki a mobiltelefonjával nézi az időt, ki hord ma már mutatós karórát egy pizzafutár fiún kívül? De vajon miért rohan ő is a reggeli irodistákkal versenyt futva az irodaház liftje felé, miközben egy pizzásdobozt próbál egyensúlyban tartani? Már régen leszokott arról, hogy azt találgassa, ki kezdi a napját egy pizzaevéssel. Lehet, hogy valaki egy fél éjszaka egy fontos terven dolgozott, vagy egy titkárnő akarja meglepni ezzel különözlésű főnökét. Mindegy is, most a cél a felvonó elérése, különben ácsoroghatna tíz percet a tágas előtér világos kövezetén a következő liftre várva. Pedig a percek neki dolgoznak.

Másnak is sürgős azonban, hogy a nyolcórás munkakezdésre az íróasztala mögött üljön és az üvegfal mögül éppen kitekintő főnökének egy szempillantással jelezze, hogy ő már rég kész a napi teendők elindítására, alig várja, hogy az első feladatot megkapja. Szóval másnak is haladéktalan, ezért kisebb csoport verődik össze a liftajtó előtt, várva, hogy annak ajtaja kinyíljon. És itt a pillanat, fejük felett a kijelző csenget, jelezve, hogy két másodperc múlva megnyílik a lift gyomra. Kevin kezében a pizzásdoboz egyre feljebb emelkedik, lassan már a feje fölött próbálja vízszintesben tartani, hogy a feltét el ne moccanjon, különben a borraivalónak lóttek. Pedig a pénz nagyon kell, egyetemi tanulmányait csak ebből a kis keresetből tudja finanszírozni.

Egy lila kalapos, középkorú nő kerül Kevin mellé, aki alaposan végigméri a fiút. Szemén látszik, hogy nem akarja, hogy ruhája átvegye a pizza illatát. Körülöttük sötét öltönyös, fiatalabb és idősebb férfiak húzódnak egyre beljebb. Egyikük a friss reggeli újsággal a kezében érkezett, melynek szélén még ott a kávéfolt, látszik, hogy kapkodva olvasott bele a mai hírekbe. Egy kék zakós fiatalember próbál az almazöld kosztümös titkárnő közelébe kerülni. Ő azonban inkább a ruhájával van elfoglalva, mintsem szemkontaktust vegyen vele. Egy bajszos

idősödő hivatalnok az aktatáskáját szorítja magához, biztosan fontos iratok vannak benne. A zsúfoltság fullasztó. Kevin elé pont egy pocakos, nehezen lélegző úr lép. Utoljára egy szigorú tekintetű férfi lép be a liftbe, a többiek kicsit beljebb húzódnak, ebből is látszik, ő valamilyen vezetőféle lehet.

Az ajtó záródik. Kényelmetlen, szótlan percek következnek, amelyeket mindenki próbál túlélni, hogy utána a saját irodája irányába távozzon. Az első megálló az ötödik emelet, ahol kicsit fellélegeznek a felvonóban utazók, ugyanis a szigorú tekintetű célhoz ért. Könnyített teherrel mozdul a lift újra felfelé.

Mindjárt megszabadulnak egymástól. Ám ekkor egy nyikkanást hallanak, és a lift lassulni kezd, majd két emelet között megáll. Az arcokra értetlenség és kis rémület ül ki. Rövid néma várakozás következik, remélve, hogy ez csak egy pillanatnyi üzemzavar. De pár másodperc múlva világossá válik, hogy a felvonó elromlott, és ők bent maradtak. Leggyorsabban a kék zakós fiatalember eszmél, mintegy lovagiasan megkerülve az ifjú hölgyet a vészjelző gombhoz nyúl. Hősies arccal néz most a kiszemeltjére, várva az elismerést.

-Nyugodjanak meg, kérem!-szólal meg végül.-Mindjárt érkezik a segítség.

Újabb kínos pillanatok következnek. Most mindenki kerülni próbálja a másik tekintetét, a falat vagy a plafont bámulják. Úgy látszik, semmi érdekes nincs a falon, mert mégis egymás méregetése és tanulmányozása kezdődik most. Szólni senki nem akar. A lilakalapos elővesz egy kis tükröt a retiküljéből, gyorsan megnyomkodja a kalap alól kicsüngő barnára festett tincseit, mintha attól másképp állnának. A zöld kosztümös kissé feszengve néz körül, zavarják a kíváncsi pillantások. Az aktatáskás kicsit jobban magához húzza kopottas irattartóját, nem mintha bárki is a tartalmára törne. Az újságos végül az olvasás mellett dönt. Kissé nehézkesen lapoz a sportrovathoz, látszik, hogy a kávéfolt alatti eredményt betűzgeti.

-Megmondaná, kérem, a tegnapi bajnoki meccs eredményét?-töri meg a csendet Kevin, kezét kicsit lejjebb engedve.

Minden szempár rá vetődik. Az újságos meglepődik, és kissé zavartan válaszol: A Real Madrid lett a bajnok.

-Várható volt-jött a válasz a sarokból, az aktatáska mögül.

-Elképesztő, hogy maguknak még ilyenkor is a focin jár az eszük!-méltatlankodott a kalapos nő.-Fiacskám, megtennéd, hogy arrébb viszed a dobozt, nem szeretnék pizzaszagúan kiszállni. Ha egyáltalán végre valaki hajlandó kiszabadítani minket innen.

A kövérkés férfi oldja fel a helyzetet:

-A sport mindenkinek fontos, hiszen egészségünk alappillére.

-Ezt éppen maga mondja? Nem tűnik egy sportos alkatnak.

-Tisztelt asszonyom, az asztmám miatt csak korlátozottan mozoghatok, de amióta ideköltöztünk a családommal és nagyokat sétálok, sokkal jobb a helyzet.

-Ó, elnézést, nem akartam megbántani, csak ez a helyzet...

-Nekünk is kellemetlen- veti közbe a bajuszos ember.

-Úgy látom, ma mindannyian elkésünk, pedig nekem egy tervezetet kell sürgősen leadnom, az állásom múlik rajta, hogy elfogadják-e.

-Ez valóban komoly ügy, én a főnökúr kávéját már nem tudom időben az asztalára tenni, egész nap morcos lesz a kollégákkal, mindenkit csak szid.

-Sok múlik a főnök hangulatán.

-Hányadikon van az ön mérges főnöke, kisasszony?

-A hetediken.

-Ó, igen? Én is oda tartok. Akkor csak főzze gyorsan azt a kávé, ha kiszálltunk, ugyanis állásinterjúra jöttem. Remélem, kollégák leszünk.

A hölgyike elpirult.

-Látom, mindenkinek sürgős. Én örömhírt viszek az irodába, mert munkatársaimmal lottóztunk és nálam van a lottószelvény. Még nem is tudják, hogy négyesünk lett.

-Ó, micsoda szerencse!-dünnyögött a nő a kalap alól.

-És te, fiú, kinek viszed ilyen korán a pizzát?

-Engem is a hetediken várnak a négyszázkettes helyiségben. Még nehezen igazodom ki, új vagyok ezen a környéken.

-Jó, majd megmutatom az irányt.

-Miért lettél pizzafutár? Biztos azt hitted, könnyű pénzkereset.

-Nem, az egyetemi tanulmányaimhoz kell a pénz, nem akarok mindent édesanyámtól elvárni.

-Nemes gondolat, fiatalember.

-És mivel foglalkozik az édesanyja?-jön a hang a sarokból.

-A szomszéd iskola igazgatóhelyettese, de egy pedagógusfizetésből nem tud mindent előteremteni nekem és a húgomnak.

A lilaruhás meglepődik:

-De hiszen én ismerem az édesanyádat! Osztálytársam volt a gimnáziumban. Schmidt Laura, ugye?

-Igen, igen.

-Nahát, milyen kicsi a világ! Nem tudtam, hogy ekkora fia van.

-Jöhetne már a segítség.

És ahogy ez a mondat a sarokból elhangzott, a lift újra morajlott egyet. Lassan, szinte csikordulva indult felfelé. Pár pillanat és a hetediken voltak. Mindenki visszazuhant a saját gondjaiba. Két percig szinte baráti volt a hangulat, és most újra idegenként rebbentek szét. A folyosón még egy elhalkuló hang hallatszott:

-Üdvözlöm édesanyádat, alkalom adtán meglátogatom.

Ajánló

Pipics János: Tömörség vagy tömör élmény?

A rövid írások célja, hogy tömören fogalmazzák meg mindazt, amit érzünk. Valahol a líra is ilyen. A legszemélyesebb, ugyanakkor legösszetettebb műfaj, és megállapítható, hogy rendkívül tömör, már ugye általában. A szürrealista automatikus írás (André Breton módszere az esztétikai szabadság elérésére és a rejtett, önmagunk által cenzúrázott belső érzések valóságáé, eredeti bemutatására) elnyújthatja ezt, de kérdés, hogy ezt milyen formában teszi. Mit nevezhetünk versnek? Walt Whitman nagy hatású sorait ma ünnepejük, de végül is csak az utókor látta meg benne a zsenit. Az ilyen részletes gondolatok: „... mert fölesküdt költője vagyok én minden rettenthetetlen lázadónak szerte a világon, s aki velem jó, az faképnél hagy békét és megszokást...” túl hosszúnak és bonyolultnak tűnhetnek. Nem egyszerűbb egy felbuzdult európai romantikus erőteljes sóhaja?- kérdezhetnénk. Nem kifejezőbb Petőfi látomásainak álomszerű, utópisztikus szóáradata? A válasz azonban egyszerű: nem lehet a kettőt összehasonlítani. Whitman ereje éppen abban rejlik, hogy más, mint a kortársai, hogy olyan hangon ír, ami egyedülálló. „Hallom Amerika dalát”- írja, és valóban ezt teszi, sőt, le is jegyzi úgy, ahogy van. Ódai magasságokba emeli a hétköznapi elemeket, és minden modernségével bemutatja őket az utókornak. Whitman ugyanis hozzánk is szól. Ki tagadhatná, hogy az imént már idézett „Egy elbukott európai forradalmárnak” című versének utolsó gondolata nem csak, hogy tökéletes lezárás, de örök tétel is? „...a vereség is nagy, és a halál is nagy és a rettenet is nagy.” Tömörség ide vagy oda, a nagyobb horderejű gondolatokat néha csak hosszabb alkotásokban tudjuk igazából kifejezni. Mindez azonban másképp is megvalósulhat. Előfordulhat, hogy nem az egész üzenet, hanem csak az egyes elemek szerepelnek tömörítve. Ha Whitman korában maradunk: Afanaszij Fet írta „Esti sztyepp” című művében: „Szemem elé falat vert a sötétség.” A költő ezen gondolata csak egy része, egy apró momentuma a napszakot különlegesen bemutató romantikus tájleírásnak, amely a naplementétől („Fellegek fűlnak vörös fény-folyóba”) eljut egészen a csillagok végtelen tengeréig („...s a Tejút örök árja felragyog”). Ennek egy változata, ha például hangutánzó és/vagy hangulatfestő szavakat alkalmazunk. Még mindig a 19. század költeményeit figyelve találhatunk rá egy, a József Attila „Altató” című népszerű versét felidéző alkotásra. Nem sok hasonlóság van, s természetesen utóbbi jóval később készült, mégis nekünk, magyar olvasóknak szinte azonnal felbukkanhat az emlékezetünkben az ismert mű egy-egy ikonikus sora. Nyikolaj Nyekraszov „Bölcsődal” című írása a csecsemőknek (is) szól, előre vetíti a jövőt, és első hallásra gyönyörű versikének tűnik. Hamar

észrevehető azonban benne egy kis társadalomkritika („Csinovnyik leszel te, délceg, /s lélekben galád”), ami már a Gogollal kezdődő orosz realizmus világirodalmi rangú prózájához kötődik. Ez nyilván más irányba terelne minket, bár ott is érdemes lenne megvizsgálni Tolsztoj írásmódját, alkotói módszereit, vagy éppen Csehov világhírű novelláját („A csinovnyik halála”). Mindezek ellenére mi mégis a hangutánzó, hangulatfestő szavak témájához kapcsolódunk vissza. Egy versben nehéz lenne azt írni, hogy: Aludj el, kicsim, jó éjszakát kívánok. Álmodj szépeket!” Ezt Nyekraszov így oldja meg:

„Aludj csöppség, míg nem ártasz,
Csicsijja-csicsi.
Bölcsöd rezes-arcú, bágyadt
hold fénye süti.”

Mindjárt szebb nem? Ugyanúgy ő írja máshol, hogy „Fogy eröm, feledékeny az elme...” Jobban hangzik, mint az, hogy: öregszem. Nem elég tehát tömöríteni, azt is fontos tudni, hogy mit kell, mennyire és milyen eszközökkel, s persze fontos, hogy az elkészült fájl (ha már a számítógépek korát éljük- vagy már nem is azt?) megfelelő nyelvezetben tálaljuk, azaz, hogy irodalmi minőségű legyen a szöveg. Napjainkban, amikor néha nyakra-főre tömörítünk, talán érdemes lenne tanulmányozni a 19. századi költők munkáit. Jó az, ha nem írjuk tele a verset felesleges, ömlengő mondatokkal, s ha kicsit visszafogjuk magunkat (élve a sokféle költői eszközzel), de néha az sem ártana, ha kicsit érthetőbben fogalmaznánk, s ha kicsit egyszerűbb témákkal foglalkoznánk, mint mondjuk egy szép este fényeinek bemutatása: „... ó, nézd csak, nézd: be gyönyörű az ég!” (Radicevic). Lehet, hogy nem tudunk kijönni az elefántcsonttoronyból?

Az idézett szerzők, műveik, valamint számos más alkotó (köztük jó néhány kevésbé ismert költő) egy nagyon érdekes antológiában szerepel. Ezt ajánlom most Önöknek, a „Világirodalom remekei” sorozat „A világirodalom legszebb versei” című kötetét, ami a kezdetektől a 19. század végéig, több mint 500 oldalon keresztül közli különféle nemzetek költőinek gyönyörű írásait. Aki fellapozza ezt a különleges könyvet, biztosan találkozik majd az említett alkotókkal és az idézett sorokkal, s annyi biztos, csupán pár vers is okozhat tömör irodalmi élményt. Jó szórakozást kívánok, mert olvasni jó!

Várható újdonságok

Szerkesztőségünk az internetes könyvruházak oldalain böngészett népszerű hazai szerzők új könyvei után keresgélve. Három író frissen megjelent kötetére hívjuk fel a figyelmet.

Leiner Laura: Ég veled

Vavyan Fable: Galandregény

Leslie L. Lawrence: Matrjoska és az örült szerzetes I - II.

Az első várhatóan decemberben jelenik meg, míg a másik kettőt novemberre jelezték, így azok már feltehetően kaphatóak az üzletekben.

Szerzőt ajánlunk: Meg Cabot

(Lysewycz Adrienn összefoglalója)

Meg Cabot (*Meggin Patricia Cabot*)

Született 1967. február 1. Bloomingtonban, Indianában. Több néven is jelentetett meg könyveket, az elsők Patricia Cabot néven, később publikált Jenny Carolként is. Hazájában és világszerte egyaránt népszerűnek tartott sorozata a Neveletlen hercegnő naplója, melyből két részes film készült.

A diploma után New Yorkba költözött, és ott él férjével azóta is, bár néha leköltöznek vidékre. Eredetileg illusztrátorként dolgozott, de felmondott és a New Yorki egyetemen vállalt munkát. Így több ideje jutott az írásra. Férjével Benjamin D. Egnatz költővel, (aki állítólag magyar felmenőkkel is rendelkezik) 1993. április 1.-én házasodtak össze, azért bolondok napján, mert a férje meggyőződése az volt, hogy csak a bolondok kötnek házasságot (ennek ellenére

mégis elvette...). Az írónőnek két macskája van a félszemmel rendelkező Henrietta és Gem.

2003 óta blogot vezet a könyveiről, mindennapjairól, kedvenc időtöltéseiről ír, fényképekkel társítva. A blog ugyan csak angolul található meg, de a weblapcímet mellékeljük alul az érdeklődők számára.

Munkásságát 3 nagyobb csoportra lehet osztani:

- 1) Gyermek könyvek: Allie Finkle szabályai kezdő tiniknek sorozat.
- 2) Ifjúsági könyvek:
 - a) A nevetlen hercegnő naplója sorozat
 - b) A mediátor sorozat
 - c) Hívószám 1-800 sorozat
 - d) Egy igazi amerikai lány sorozat
 - e) Misztikus szerelem sorozat
 - f) Airhead sorozat
 - g) Abandon sorozat
 - h) Nicola és vikomnt
 - i) Victoria and the Rouge
 - j) Tinibálvány
 - k) Hogyan legyünk népszerűek?
 - l) Az a balfék Tommy Sullivan
 - m) Jinx
 - n) Pokoli báléjszakák (Társszerzők: Stephenie Meyer, Michele Jaffe, Kim Harrison és Lauren Myracle)
- 3) Felnőtt regények:
 - a) Heather Wells sorozat
 - b) Locsifecsi királynő sorozat
 - c) Olthatatlan vágy sorozat
 - d) Boy sorozat
 - e) She Went All The Way
 - f) Váltásdíj a szívemért

Meg Cabot blogja: www.megcabot.com

Tartalom

Ízelítő	5
Színesedjünk	6
November	7
Gárdonyi Géza: November	7
Arany János: Ősz végén	10
Arany János: Kies ősz.....	11
Havi téma: Halálos élet?	13
<i>Pipics János</i>	13
A képlékeny Isten	13
Rekviem	17
A viszontlátás csalódása	17
Remény.....	17
In memoriam	18
<i>Lysewycz Adrienn</i>	19
Alvilág	19
Hollóária	19
Hegedű dallam.....	20
Rémálmok.....	20
Vándorút.....	21
<i>Süle Gyula</i>	22
Ők huszonhatan.....	22
Az ivóban	23
Sárvárhoz kötődő szerzők munkáiból	24
<i>Gárdonyi Géza</i>	24
A cinege	24
Sors.....	26
<i>Végh Martin</i>	27
Hogy keletkeztek a Szajki-tavak?.....	27
Kortárs szerzők műveiből	29
<i>Szombath Levente</i>	29
Az érték.....	29
Gondoltak már arra.....	30
Hang.....	30
A nyelv ereje.....	31
<i>Koszorús Eszter</i>	32

Szépet álmodtam.....	32
<i>Tóth Rajmund</i>	33
Boldogság	33
<i>Németh Roland</i>	34
Anyák napja	34
<i>Csonka Sebestyén</i>	35
Egy kicsi kék zselé története.....	35
<i>Tóth Eszter</i>	36
Várok, míg visszajönnek értem	36
Búcsú	38
<i>Kozma Krisztián</i>	41
Hideg.....	41
Leszáll az éj.....	42
Iskola.....	42
Reménysugár.....	42
<i>Dede Petra</i>	43
Gondolat.....	43
<i>Molnár Sándor</i>	44
Teremtésmítosz.....	44
<i>Gergely Teodóra</i>	46
Szunnyadó álmom	46
<i>Variációk egy témára</i>	47
Ács Fanni: Kalózok markaiban	47
Szalai Franciska: A különleges csomag	49
Eckert Réka: Pizza reggel nyolckor	50
Ajánló	53
Pipics János: Tömörség vagy tömör élmény?.....	53
Várható újdonságok	55
Szerzőt ajánlunk: Meg Cabot.....	55
Tartalom	57